

Bijbelstudies 18+groepen

In dit document vind je materiaal voor de 18+groepen die ik door de jaren heen heb gehouden.

Inhoud

Jezus geeft veel mensen te eten.....	2
Leugentje om bestwil?.....	4
Opstaan tegen bullenbakken	6
Brief aan een havenstad	10
Drie-eenheid	13
Geen zorgen voor de dag van morgen.....	15
Het Oude Testament: deel 1 - Over een volk dat door God is uitgekozen	17
Het Oude Testament: deel 2 – Gods verbond met Abraham en Israël.....	19
Het Oude Testament deel 3 - De geschiedenis van Israël	21
Film ‘The butterfly circus’	24
Vergeving	26
Bibliodrama: de barmhartige Samaritaan.....	28
Muziek.....	31
Leven als christen – hoe doe je dat?.....	34
De prestatie-samenleving	36
Samen een kerkdienst voorbereiden.....	39
Geloven doe je samen!?	41
Ik ben-uitspraken van Jezus	44

Jezus geeft veel mensen te eten

Mattheüs 15:29-39

Opening met gebed

Ik heb een Bijbelverhaal uitgekozen dat ik deze week las, en waar ik ook best wel bij had willen zijn! Bijvoorbeeld als één van die leerlingen van Jezus.

We lezen deze tekst eerst hardop.

Mattheüs 15:29-39

²⁹Jezus trok weer verder. Bij het Meer van Galilea ging Hij de berg op; daar ging Hij zitten. ³⁰Er kwamen grote mensenmassa's op Hem af. Ze brachten verlamden, blinden, kreupelen, doofstommen en vele anderen mee, die aan zijn voeten werden gelegd, en Hij genas hen allen. ³¹De mensen zagen vol verwondering hoe doofstommen gingen spreken, kreupelen beter werden, verlamden gingen lopen en blinden konden zien, en ze loofden de God van Israël. ³²Nadat Jezus zijn leerlingen bij zich had geroepen, zei Hij: 'Ik heb medelijden met al die mensen, want ze zijn nu al drie dagen bij Me en ze hebben niets te eten. En hen met een lege maag naar huis sturen wil Ik niet, want dan raken ze onderweg uitgeput.' ³³De leerlingen antwoordden: 'Maar waar halen we in deze verlatenheid genoeg brood vandaan om al die mensen te voeden?' ³⁴Jezus vroeg hun: 'Hoeveel broden hebben jullie?' Ze zeiden: 'Zeven, en wat visjes.' ³⁵Hij gaf de mensen opdracht op de grond te gaan zitten. ³⁶Toen nam Hij de zeven broden en de vissen, sprak het dankgebed uit, brak de broden en gaf ze aan de leerlingen, en die deelden ze uit aan de mensen. ³⁷Iedereen at en werd verzadigd, en toen ze de stukken brood die over waren ophaalden, hadden ze zeven manden vol. ³⁸Er hadden ongeveer vierduizend mannen gegeten, vrouwen en kinderen niet meegeteld. ³⁹Nadat Hij de mensen had weggestuurd, stapte Hij in de boot en vertrok naar de omgeving van Magadan.

Gespreksvragen:

-Lees voor jezelf de tekst nóg eens door. Schrijf voor jezelf één ding op die je mooi vindt (+), één ding dat je niet mooi of lastig vindt (-), en één ding waar je een vraag over hebt (?).

Vers 31: *De mensen zagen vol verwondering hoe doofstommen gingen spreken, kreupelen beter werden, verlamden gingen lopen en blinden konden zien, en ze loofden de God van Israël.*

-Hoe zou dat geweest zijn, om dat zelf meegemaakt te hebben?

-Geloof jij dat God kan genezen?

-Wat doen de omstanders als ze zien dat Jezus zoveel mensen genezen heeft?

Vers 32: *Ik heb medelijden met al die mensen, want ze zijn nu al drie dagen bij Me en ze hebben niets te eten. En hen met een lege maag naar huis sturen wil Ik niet, want dan raken ze onderweg uitgeput.*

-Drie dagen is een lange tijd. Kun je je daar een voorstelling bij maken?

-Waar zou jij wel drie dagen voor in een tentje willen slapen?

-Wat zeggen deze verzen over Jezus?

Vers 33: *De leerlingen zeggen: waar halen we in deze verlatenheid genoeg brood vandaan om al die mensen te voeden?*

-Heb jij wel eens, dat je iemand wel zou willen helpen, of iets voor een ander zou willen doen, maar je weet niet hoe? Kun je daar een voorbeeld van bedenken?

-Hoe voelt dat?

-Heeft iemand wel eens iets met jou gedeeld, terwijl hij/zij zelf niet zoveel had? Hoe voelde dat?

Vers 34: *Jezus vroeg hun: hoeveel broden hebben jullie?*

-Wat vraagt Jezus hier van zijn leerlingen?

- Wat zou hij aan ons kunnen vragen, in de voorbeelden waar we het net over hadden?
- Wat doet Jezus met de zeven broden en de vissen?

Vers 38: Er hadden ongeveer vierduizend mannen gegeten, vrouwen en kinderen niet meegeteld.

Wat er hier gebeurt is een wonder. Zeven broden en een paar vissen, waar duizenden mensen van eten.

- Hoe komt dit verhaal op jou over? Kan je er een voorstelling van maken, of staat het ver van je af?
- Wat haal jij voor jezelf uit dit verhaal?

Leugentje om bestwil?

Genesis 12:10-20

Vragen

- Waar hebben we het de vorige keer over gehad?
- Wat weet je nu over Abram?

¹⁰Toen brak er in het land hongersnood uit. Abram trok naar Egypte om daar als vreemdeling te verblijven, want de hongersnood was zwaar. ¹¹Toen hij op het punt stond Egypte binnen te trekken, zei hij tegen zijn vrouw Sarai: 'Luister, ik weet heel goed dat jij een mooie vrouw bent. ¹²Als de Egyptenaren je zien, zullen ze zeggen: "Dat is zijn vrouw," en dan doden ze mij en laten ze jou in leven. ¹³Zeg daarom dat je mijn zus bent, dan zal het dankzij jou misschien goed met me aflopen en komt mijn leven niet in gevaar.' ¹⁴Inderdaad was Abram nog maar nauwelijks in Egypte of de Egyptenaren zagen dat Sarai een bijzonder mooie vrouw was. ¹⁵Ook de officieren van de farao merkten haar op, en ze prezen haar aan bij de farao, die de vrouw liet overbrengen naar zijn paleis. ¹⁶En dankzij haar ging het Abram goed: de farao gaf hem schapen en geiten, runderen, ezels, slaven en slavinnen, ezellen en kamelen. ¹⁷Maar de HEER trof de farao en zijn hof met zware plagen om wat er gebeurd was met Abrams vrouw Sarai. ¹⁸Toen ontbood de farao Abram. 'Wat hebt u mij aangedaan!' zei hij. 'Waarom hebt u me niet verteld dat ze uw vrouw is?' ¹⁹Waarom hebt u gezegd dat ze uw zus is? Nu heb ik haar tot vrouw genomen. Hier is uw vrouw weer, neem haar mee en vertrek van hier.' ²⁰En de farao gaf zijn mannen bevel om Abram, met zijn vrouw en al zijn bezittingen, uitgeleide te doen.

Vragen

- Wat is je eerste reactie als je dit verhaal leest?
- Wat voor gevoel hadden de mensen die als eerste deze verhalen lazen bij 'Egypte'?
- Wat is de reden dat Abram naar Egypte gaat?

- Kun je je indenken dat Abram de waarheid achterhield?
- Waarom zou hij dat gedaan hebben?

Abram liegt niet, technisch gezien. Hij vertelt alleen niet de hele waarheid. Sarah is zijn halfzus. In het Hebreeuws is het woord 'broer' of 'zus' breder dan bij ons. Abram en Lot zijn neven, maar zij worden ook wel broers genoemd. Maar: Abram kiest ervoor om de waarheid achter te houden, en je kunt dan op je vingers natellen wat er gebeurt: als mensen horen dat de mooie Sarah single is, komen er mannen die met haar willen trouwen.

- Was het eerlijk van Abram om Sarai risico te laten lopen om zichzelf te redden?
- Had Sarai moeten weigeren om het spelletje mee te spelen?
- Hoe had Abram anders kunnen reageren?
- (Was dit het moment dat hij op God had moeten vertrouwen, die immers beloofd had dat Hij met Abram meeging?)

- Wordt ergens in dit verhaal een oordeel gegeven over wat Abram doet?
- Wat zou de schrijver van dit verhaal over willen brengen?

Het gaat hier nergens over of Abram in de fout gegaan is. Misschien was dat wel helemaal niet belangrijk voor de schrijver!

Het gaat niet over waar Abraham in de fout gaat, het gaat uiteindelijk om wat God doet.

Abram maakt er een potje van. En God laat Abram niet zitten. God herstelt de fout die Abram gemaakt heeft.

Ergens lijkt dit verhaal een beetje op de gelijkenissen die Jezus vertelt. Als je gelijkenissen hoort, moet je ook zelf zoeken naar de diepere betekenis. Zo is dat met dit verhaal ook. Het gaat niet alleen maar over hoe je moet leven. Het wil je zélf aan het nadenken zetten. Waar raakt dit aan je eigen leven?

Dit verhaal staat ontzettend ver van ons af. Toch maken wij er soms misschien wel op een andere manier een potje van. Abram begint met liegen, en dan kan hij niet meer terug.

-Wanneer maakte jij ergens een potje van?

-Wat is Gods reactie op dat Abram er een potje van maakt?

-Abram moet tot zegen zijn, maar dankzij hem krijgt de Farao juist met ramspoed te maken. Is dat wel eerlijk?

Abram komt er wel goed uit! Wat hij in het begin hoopte, is gebeurd. Hij heeft eten, en hij mag met zijn vrouw en al zijn bezittingen het land weer verlaten.

-Waarom laat de Farao hem gewoon gaan?

-Wat zegt dit verhaal over God?

-En wat zegt dit verhaal over jou?

Opstaan tegen bullenbakken

Genesis 14:1-24

Vragen:

- Hoe is het met je?
- Wat vinden jullie van alles wat er nu gaande is in Oekraïne?
- Hoe ga je daar voor jezelf mee om?

- Wat weten jullie nog van de vorige keer?

We lezen vandaag een bijzonder verhaal over Abraham. Een verhaal met veel vreemde namen, waar je niet meteen iets van kunt maken. Geen paniek, dat konden de Joodse mensen die dit lazen ook niet!

Het verhaal gaat over vier koningen uit de omgeving van Syrië, die alle landen in hun omgeving onder de duim proberen te houden.

Als vijf koningen van kleine steden tegen ze opstaan, krijgen ze het zwaar te verduren.

Ook Lot, de neef van Abraham, wordt gevangengenomen.

Abraham kiest ervoor om de strijd met de vier koningen aan te gaan.

¹Toen Amrafel koning van Sinear was, Arjoch koning van Ellasar, Kedorlaomer koning van Elam en Tidal koning van Goïm, ²brak er oorlog uit tussen hen en koning Bera van Sodom, koning Birsa van Gomorra, koning Sinab van Adma, koning Semeber van Seboïm en de koning van Bela, het huidige Soar. ³De laatsten trokken gezamenlijk op naar de Siddimvallei, nu de Zoutzee. ⁴Twaalf jaar waren zij aan Kedorlaomer onderworpen geweest, maar in het dertiende jaar waren ze in opstand gekomen.

Dus er breekt een oorlog uit tussen de vier koningen die eerst genoemd worden en de vijf koningen die daarna genoemd worden.

-Zijn er plaatsnamen uit dit rijtje die je herkent?

Amrafel van Sinear	vs	Bera van Sodom
Arjoch van Ellasar		Birsa van Gomorra
Kedorlaomer van Elam		Sinab van Adma
Tidal van Goïm		Semeber van Seboïm
		De koning van Bela

⁵In het veertiende jaar rukte Kedorlaomer op, samen met de koningen die zijn bondgenoten waren, en zij versloegen de Refaiëten in Asterot-Karnaim, de Zuzieten in Ham, de Emieten in Sawe-Kirjataïm ⁶en de Choriëten in het bergland waar zij woonden, het Seirgebergte; ze rukten op tot aan El-Paran, aan de rand van de woestijn. ⁷Daarna keerden ze terug over En-Mispat, het huidige Kades, en onderwierpen het hele gebied van de Amalekieten en ook de Amorieten die in Chaseson-Tamar woonden.

De vier sterke koningen trekken rond om andere volken aan zich te onderwerpen. Ze stelen hun voedsel, ze nemen mensen gevangen. Niemand kan ze tegenhouden.

Op dat moment kiezen de vijf koningen van de kleine steden om tegen de vier koningen ten strijde te trekken. Daar gaan we nu over lezen.

⁸⁻⁹Toen trok de koning van Sodom ten strijde, samen met de koning van Gomorra, de koning van Adma, de koning van Seboïm en de koning van Bela, het huidige Soar. In de Siddimvallei leverden deze vijf koningen slag met de vier

andere: koning Kedorlaomer van Elam, koning Tidal van Goïm, koning Amrafel van Sinear en koning Arjoch van Ellasar. ¹⁰Toen de koningen van Sodom en Gomorra moesten vluchten, kwamen ze terecht in de aardpekbronnen die in de Siddimvallei veel voorkwamen. De anderen vluchtten de bergen in. ¹¹Hun tegenstanders maakten alles buit wat de inwoners van Sodom en Gomorra bezaten, ook hun hele voedselvoorraad. Daarna trokken ze weg. ¹²Ook Lot, de zoon van Abrams broer, voerden ze weg, met al zijn bezittingen; Lot woonde namelijk in Sodom.

De vijf koningen van de kleine steden worden in de pan gehakt. Ze staan op tegen het geweld van de vijf grote koningen, maar ze hebben geen kans om de oorlog te winnen. Ze moeten vluchten, en hun steden worden geplunderd, hun voedsel gestolen, hun mensen als slaven weggevoerd.

¹³Dit werd door een vluchteling aan Abram gemeld, die bij de eiken van de Amoriet Mamre woonde, de broer van Eskol en Aner; Mamre en zijn broers hadden met de Hebreëer Abram een bondgenootschap gesloten. ¹⁴Toen Abram hoorde dat zijn neef gevangengenomen was, bracht hij allen op de been die in zijn huis opgegroeid waren en met de wapens konden omgaan – driehonderdachttien in getal – en hij achtervolgde Kedorlaomer en diens bondgenoten tot aan Dan. ¹⁵'s Nachts viel hij hen met zijn mannen van verschillende kanten tegelijk aan, versloeg hen en achtervolgde hen tot aan Choba, dat ten noorden van Damascus ligt. ¹⁶Alle buitgemaakte bezittingen heroverde hij. Ook zijn neef Lot wist hij veilig terug te brengen, met al zijn bezittingen, evenals de vrouwen en de andere krijgsgevangenen.

Abraham krijgt van een vluchteling te horen dat zijn neef Lot als gevangene is weggevoerd. Hij roept een strijdmacht bij elkaar om Lot te bevrijden.

-Hoe reageert ons land nu op wat er in Oekraïne gebeurt?
-Wat kun je op zo'n moment voor de mensen daar doen? Wat kunnen wij voor ze betekenen?

Abraham is niet betrokken bij het gevecht. Maar om zijn neef Lot besluit hij toch om eraan deel te nemen. Hij bevrijdt niet alleen Lot, maar herovert ook alles wat de vier koningen hebben buitgemaakt.

Het is opvallend wat er daarna gebeurt: Abraham blijkt de sterkste te zijn.

Hij had alles kunnen houden, hij had zelfs over de andere koningen kunnen heersen. Maar hij kiest ervoor om dat niet te doen. Hij hoeft geen koning te zijn. God heeft niet van hem gevraagd om het beloofde land zelf te veroveren. God heeft beloofd dat Hij het zal geven aan zijn nakomelingen.

¹⁷Toen Abram na zijn overwinning op Kedorlaomer en de andere koningen terugkeerde, kwam de koning van Sodom hem tegemoet in de Sawevallei, de huidige Koningsvallei. ¹⁸En Melchisedek, de koning van Salem, liet brood en wijn brengen. Hij was een priester van God, de Allerhoogste, ¹⁹en sprak een zegen over Abram uit:

'Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, schepper van hemel en aarde.

²⁰Gezegend zij God, de Allerhoogste: uw vijanden leverde Hij aan u uit.'

Abram gaf aan Melchisedek een tiende van wat hij had heroverd. ²¹De koning van Sodom verzocht Abram hem de mensen terug te geven, de bezittingen mocht Abram houden. ²²Maar Abram antwoordde hem: 'Ik zweer bij de HEER, bij God, de Allerhoogste, de schepper van hemel en aarde, ²³dat ik volstrekt niets zal aannemen van wat uw eigendom is, nog geen draad of schoenriem. U zult niet kunnen zeggen: "Ik ben het die Abram rijk heeft gemaakt." ²⁴Ik vraag niets anders dan wat mijn mannen al verbruikt hebben, en het deel van Aner, Eskol en Mamre, die zich bij mij hebben aangesloten; laat hen nemen wat hun toekomt.'

Het gaat je een beetje duizelen van alle koningen in dit verhaal! Blijkbaar had elke kleine stad zijn eigen koning. Ook valt het op dat Abraham met 300 man al de sterkste is in het gebied. Dat zegt wel wat over hoe dunbevolkt het was.

De koning van Sodom komt naar Abraham toe, en zegt: je mag alles houden.
-Waarom zou de koning dat zeggen, denk je? Wat wil hij daarmee bereiken?

De koning wil bereiken dat Abraham zich in de toekomst verplicht voelt om weer op te komen draven als Sodom en de andere koninkrijkes aangevallen worden. Hij wil Abraham, en zijn God, voor zijn karretje spannen.

-Wanneer kreeg jij iets aangeboden waarvan je dacht: daar zit een addertje onder het gras?

-Waarom denk je dat corruptie zo gevaarlijk kan zijn? Bijvoorbeeld het aannemen van een groot bedrag, als smeergeld?

Omdat het de ander macht over jou geeft. Ik geef jou iets, maar ik vraag er ook iets voor terug. Je kunt niet meer onbevooroordeeld zijn. Daarom is bijvoorbeeld in de politiek ook zoveel aandacht voor als politici een grote schenking van iemand krijgen.

Melchizedek is ook een bijzonder figuur in dit verhaal.

Hij is een priester van de allerhoogste God, en zegent Abraham. Waren er dan meer mensen die in één god geloofden?

De mensen uit Kanaän geloofden in allemaal verschillende goden.

Abraham gelooft in één God.

De priester zegt als het ware: jouw God is dezelfde als de hoogste god, de baas van de goden, bij ons.

Abraham spreekt hem niet tegen.

-Stel dat een moslim naar jou toe zou komen, en zegt: wij geloven in dezelfde God. Wat zou jij daar dan van denken?

-Hoe gaat Abraham met hem om?

Handout: De personen uit Genesis 14 op een rijtje

De vier koningen

Amrafel van Sinear   vs
Arjoch van Elassar
Kedorlaomer van Elam
Tidal van Goïm

De vijf koningen

Bera van Sodom   en
Birsa van Gomorra
Sinab van Adma
Semeber van Seboïm
De koning van Bela

Bondgenoten

Abraham   en
Mamre
Eskol
Aner

Koning

Melchisedek

Andere volken die door de vier koningen werden aangevallen:

Refaïeten in Asterot-Karnaïm

de Zuzieten in Ham

de Emieten in Sawe-Kirjataïm

de Choriëten in het Seïrgebergte

Amalekieten in En-Mispat

Amorieten in Chaseson-Tamar

Brief aan een havenstad

1 Korintiërs 1

1 Korintiërs 1:10-17

¹⁰Vrienden, luister naar wat ik van jullie vraag. Jullie moeten samen een volmaakte eenheid vormen. Dat is wat onze Heer Jezus Christus wil. Vorm geen aparte groepen, en zeg niet allemaal iets anders over het geloof.

¹¹Ik heb gehoord dat jullie ruzie hebben met elkaar. Dat hebben de mensen die bij Chloë wonen, mij verteld.

¹²Sommigen van jullie zeggen: 'Ik hoor bij de groep van Paulus.' Anderen zeggen: 'Ik hoor bij de groep van Apollos.' Weer anderen zeggen: 'Ik hoor bij de groep van Petrus.' En dan zijn er ook nog mensen die zeggen: 'Ik hoor bij de groep van Christus.'

¹³Heeft iedere groep soms zijn eigen redder? Nee, er is maar één redder: Christus! Niet ik heb voor jullie aan het kruis gehangen, maar Christus! En jullie zijn niet in mijn naam gedoopt, maar in de naam van Christus!

¹⁴Ik dank God dat ik niemand van jullie gedoopt heb, behalve Crispus en Gajus. ¹⁵Nu kan niemand zeggen dat hij gedoopt is in mijn naam. ¹⁶O ja, dat is waar ook: ik heb ook Stefanus gedoopt, en de mensen die bij hem wonen. Maar ik kan me niet herinneren dat ik verder nog iemand gedoopt heb.

¹⁷Christus heeft mij niet gestuurd om mensen te dopen, maar om het goede nieuws van God te vertellen.

Vragen:

-Wat weet je over de stad Korinthe?

-Hoe kun je de situatie omschrijven van de kerkelijke gemeente in Korinthe?

-Hoe zou die situatie zijn ontstaan, denk je?

-Wat heeft Paulus over die situatie te zeggen?

-Ben je het met eens met alles wat hij zegt?

1 Korintiërs 1:18, 25-31

¹⁸Dit is de boodschap die ik breng: Jezus Christus is voor ons aan het kruis gestorven. Die boodschap heeft niets te maken met menselijke wijsheid. Mensen die niet in Jezus geloven, vinden die boodschap onzin. Maar voor de mensen die gered worden, is die boodschap het bewijs van Gods macht.

(...)

²⁵Onze boodschap klinkt misschien dom en zwak. Maar die boodschap komt van God, en God is wijzer en sterker dan mensen.

²⁶Vrienden, God heeft jullie uitgekozen. Denk eens terug aan het moment dat jullie gingen geloven. Jullie waren toen geen belangrijke mensen. Jullie vielen niet op door jullie wijsheid, en jullie waren ook niet machtig of rijk.

²⁷Maar God heeft juist mensen uitgekozen die in deze wereld 'dom' of 'zwak' genoemd worden. Zo heeft God de wijsheid en de kracht van mensen belachelijk gemaakt. ²⁸God heeft mensen uitgekozen die onbelangrijk zijn en niets voorstellen, en voor wie niemand respect heeft. Daarmee maakte hij een eind aan alles wat in deze wereld belangrijk is. ²⁹Zo zorgt hij ervoor dat niemand trots kan zijn op zichzelf.

³⁰God heeft ervoor gezorgd dat wij bij Jezus Christus horen. Dankzij Jezus Christus zijn wij nu ook wijs geworden. Wij leven nu zoals God het wil, want wij horen bij Christus. Hij heeft ons gered. ³¹En zo wordt werkelijkheid wat er in de heilige boeken staat: «Er is er maar één op wie wij trots mogen zijn: de Heer.»

Vragen:

-Kun je de betekenis van dit gedeelte in je eigen woorden omschrijven?

-“Onze boodschap klinkt misschien dom en zwak”. Wat zou Paulus daarmee bedoelen?

-Hoe zou jij je geloof uitleggen aan anderen?

-Wat denk je dat andere mensen daarvan vinden?

-“God heeft juist mensen uitgekozen die in deze wereld 'dom' of 'zwak' genoemd worden”.

Waarom zou Paulus dat zeggen? Ben je het ermee eens?

-“Zo zorgt hij ervoor dat niemand trots kan zijn op zichzelf.” Dat klinkt niet zo leuk. Waarom zegt Paulus dat?

1 Korintiërs 12:12-27

¹²Het menselijk lichaam is één geheel, maar het bestaat uit veel delen. En al die verschillende delen vormen samen dat ene lichaam. Net zo vormen wij samen één lichaam, want we horen allemaal bij Christus. ¹³We zijn allemaal gedoopt. We hebben allemaal die ene heilige Geest gekregen. Dat geldt voor Joden en voor niet-Joden, voor slaven en voor vrije mensen. Wij vormen samen één geheel.

¹⁴Een lichaam bestaat niet uit één deel, maar uit veel verschillende delen.

¹⁵Stel dat de voet zegt: 'Jammer, ik hoor niet bij het lichaam, want ik ben geen hand.' Dat kan de voet wel zeggen, maar een voet hoort toch echt bij het lichaam! ¹⁶Of stel dat het oor zegt: 'Jammer, ik hoor niet bij het lichaam, want ik ben geen oog.' Dat kan het oor wel zeggen, maar een oor hoort toch echt bij het lichaam!

¹⁷Als het hele lichaam alleen maar uit ogen bestond, dan zouden we niet kunnen horen. En als het hele lichaam alleen maar uit oren bestond, dan zouden we niet kunnen ruiken. ¹⁸God heeft elk deel van het lichaam een eigen taak gegeven. Precies zoals hij dat wilde.

¹⁹⁻²⁰Een lichaam bestaat dus uit veel delen, en al die delen zijn verschillend. Want als ze allemaal hetzelfde waren, zouden ze nooit met elkaar één lichaam kunnen vormen.

²¹Het oog kan niet tegen de hand zeggen: 'Ik heb je niet nodig.' En het hoofd kan niet tegen de voeten zeggen: 'Ik heb je niet nodig.' ²²Nee, natuurlijk niet! Sommige delen van het lichaam lijken minder belangrijk, maar we hebben ze toch echt nodig.

²³Ons lichaam heeft ook delen waarvoor we ons schamen, en delen waarmee we onze behoefte doen. Maar juist voor die delen zorgen we extra goed, en we bedekken ze zorgvuldig met kleding. ²⁴De delen van het lichaam waar we trots op zijn, hebben die extra zorg niet nodig.

We zorgen dus extra goed voor die delen van ons lichaam die dat nodig hebben. God heeft dat zo gewild, toen hij de mens maakte. ²⁵Want hij wil niet dat het ene deel van het lichaam zichzelf belangrijker vindt dan het andere deel. Nee, alle delen van het lichaam moeten met elkaar verbonden zijn. ²⁶Als één deel van het lichaam pijn heeft, voelen alle andere delen die pijn ook. En als één deel van het lichaam extra goed verzorgd wordt, genieten alle andere delen daar ook van.

²⁷Zo is het ook met jullie. Jullie vormen samen één kerk, ieder van jullie hoort erbij. Want jullie horen allemaal bij Christus.

Vragen:

-Helpt het lezen van het eerste deel van de brief aan de Korintiërs om dit gedeelte te begrijpen?

-Wat is volgens jou het belangrijkste dat Paulus hier wil zeggen? Lees de tekst rustig door. We maken een rondje.

-Weet iemand van jullie welk hoofdstuk hierna volgt? Het is best een bekend gedeelte.

-Stel: Paulus zou een brief schrijven aan onze eigen gemeentes. Wat zou hij daarin zeggen, denk je?

Benoem zowel de kracht(en) als de uitdaging(en) van je gemeente (dat deed Paulus ook, hij begint zijn brieven altijd met: ik dank God voor jullie!).

Drie-eenheid

Vraag: Wat weet je over de drie-eenheid?

1: God de Vader

De eerste persoon van de drie-eenheid is God de Vader. Over Hem gaat de hele Bijbel, al vanaf het begin, bij de Schepping:

Genesis 1:1-5:

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

Vraag: Hoe zou jij God beschrijven? Schrijf de woorden die je bij Hem vindt passen op het vel.

2. God de Zoon

De tweede persoon van de drie-eenheid is de Zoon: Jezus.

Vraag: Wat weet jij over Jezus?

In het Bijbelboek Johannes, waarin Johannes schrijft over het leven van Jezus, begint hij met een moeilijk, maar ook een mooi gedeelte over wie Jezus is. Hij omschrijft Jezus als het 'Woord' van God.

Johannes 1:1-5 en 14-18

In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat. In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen. Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen. (...)

Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader. Van hem getuigde Johannes toen hij uitriep: 'Hij is het over wie ik zei: "Die na mij komt is meer dan ik, want hij was er vóór mij!"' Uit zijn overvloed zijn wij allen met goedheid overstelpt. De wet is door Mozes gegeven, maar goedheid en waarheid zijn met Jezus Christus gekomen. Niemand heeft ooit God gezien, maar de enige Zoon, die zelf God is, die aan het hart van de Vader rust, heeft hem doen kennen.

'Het Woord was bij God en het Woord was God'. Eigenlijk zegt Johannes hier:

Jezus was in het begin al bij God, en Jezus was God.

Vraag: Wat zou Johannes daarmee bedoelen?

Vraag: Lees vers 14 t/m 18 nog eens goed door. Wat wordt in dit gedeelte nog meer over Jezus gezegd?

Schrijf deze op het vel.

Zijn er nog meer woorden die je bij Jezus vindt passen? Schrijf die ook op het vel.

3. God de Heilige Geest

De derde persoon van de drie-eenheid is de Heilige Geest.

De Heilige Geest kwam in het Oude Testament ook al voor. Zelfs al in het gedeelte dat we hebben gelezen: de Geest van God zweefde over de wateren.

Geest is in het Hebreeuws 'Ruach', en in het Grieks 'Pneuma'. Die woorden betekenen ook wel wind, of adem. De Geest is de Levenskracht van God.

In het Nieuwe Testament wordt beschreven hoe de Heilige Geest over de leerlingen van Jezus wordt uitgestort:

Handelingen 2:1-4

Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

De Heilige Geest is de meest ongrijpbare 'persoon' van de drie-eenheid. De Bijbel vertelt ons vooral over de eigenschappen van de Heilige Geest. Hij helpt ons om met God te praten, om God beter te kennen en te begrijpen, en de Bijbel beter te begrijpen. Hij geeft ons kracht, en helpt ons om de nabijheid van God te ervaren. Hij helpt ons om te ontdekken wat het betekent om kinderen van God te zijn, en om steeds meer op Jezus te lijken. Om de 'vruchten' van de Geest steeds meer te laten groeien in ons leven: liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

-Welke woorden vind jij het meest bij de Heilige Geest passen? Schrijf die op het vel.

Geen zorgen voor de dag van morgen

Matteüs 6:25-34 en Jakobus 1:2-4

Lees Matteüs 6:25-34 (Bijbel in gewone taal):

²⁵Luister naar mijn woorden: Maak je geen zorgen over eten en drinken. Want je leven is veel belangrijker dan eten en drinken. En maak je geen zorgen over kleren. Want je lichaam is veel belangrijker dan kleren.

²⁶Kijk eens naar de vogels in de lucht. Ze werken niet op het land en ze bewaren geen graan in een schuur. Jullie Vader in de hemel geeft ze te eten. En jullie zijn voor hem veel belangrijker dan de vogels. ²⁷Maak je dus geen zorgen. Dat heeft geen zin, je blijft er geen dag langer door leven.

²⁸⁻²⁹Maak je geen zorgen over kleding. Kijk eens naar de bloemen die groeien in het veld. Ze werken niet en ze maken geen kleren. Toch zijn ze prachtig. Ja, zelfs nog mooier dan koning Salomo in zijn mooiste kleren.

³⁰Het gras dat vandaag op het veld staat, wordt morgen gebruikt om een vuur te maken. En toch versiert God het gras met prachtige bloemen. Dan zal God zeker voor jullie zorgen! Waarom vertrouwen jullie dan niet op hem?

³¹Maak je dus geen zorgen. Zeg niet: 'Hoe komen we aan eten?' of: 'Hoe komen we aan drinken?' of: 'Hoe komen we aan kleren?' ³²Met die dingen houden de mensen zich bezig die God niet kennen. Je Vader in de hemel weet echt wel dat je al die dingen nodig hebt. ³³Houd je bezig met Gods nieuwe wereld en doe wat God van je vraagt. Dan zal God je al die andere dingen ook geven.

³⁴Maak je geen zorgen over morgen. Bewaar die zorgen maar voor morgen. Je hebt het al moeilijk genoeg met vandaag.

Vragen:

- Waarover maak je wel eens zorgen? Zoek daar een plaatje bij.
- Vind je het altijd terecht dat je je zorgen maakt?
- Hoe ga je ermee om als je zelf ergens over piekert?

Jezus zegt: maak je geen zorgen. Je blijft er geen dag langer door leven. In plaats daarvan zegt hij: kijk naar de bloemen in het veld. Ze werken niet, maar toch zijn ze prachtig. En kijk naar de vogels in de lucht! Ze zaaien en oogsten niet, maar hebben toch genoeg te eten. Zoals God voor hen zorgt, zorgt hij ook voor jullie.

- Wat haal je zelf uit dit Bijbelgedeelte?
- Wat is iets waarvan jij kunt genieten? Zoek een plaatje.
- Een oud gezegde is: een mens lijdt het meest, onder het lijden dat men vreest. Wat vind je van dat gezegde?
- Vind je het een geruststelling, op het moment dat je je zorgen maakt, dat God voor jou zorgt? Waarom wel/niet?
- Zou wat Jezus zegt betekenen dat je je helemaal geen zorgen mag maken? Zo nee, wat dan wel?

Jezus zegt: Houd je bezig met Gods nieuwe wereld. Of in een oude vertaling: zoek eerst het Koninkrijk van God, en al die andere dingen zullen je erbij gegeven worden.

- Wat zou Jezus daarmee bedoelen, zoek eerst het Koninkrijk van God? Hoe kun je dat doen?

Jakobus 1:2-4

²Vrienden, als jullie het heel moeilijk hebben, dan moeten jullie blij zijn. ³Want door die moeilijkheden wordt jullie geloof getest, en leren jullie om vol te houden. Dat weten jullie toch? ⁴En door steeds vol te houden, zullen jullie als christenen volmaakt worden. Dan zullen jullie alles goed doen, en geen fouten meer maken.

Je maakt je vaak zorgen over iets in de toekomst, of iets wat je niet in de hand hebt. Jakobus, een van de broers van Jezus, en een belangrijke kerkleider, zegt dat moeilijke dingen ook iets kunnen zijn dat God op je pad brengt.

-Wat vind je daarvan? Zou dat altijd gelden, denk je?

-Wat kun je volgens Jakobus leren van moeilijke dingen die op je pad komen?

-Kun je daar een voorbeeld bij bedenken, van iets moeilijks dat je hebt meegemaakt, maar waar je wel van hebt geleerd? Je mag er ook een plaatje bij zoeken.

Het Oude Testament: deel 1 - Over een volk dat door God is uitgekozen

Vandaag gaan we het hebben over het Oude Testament, het eerste deel van de Bijbel. Dit boek vertelt over de geschiedenis van God met Israël.

De eerste 11 hoofdstukken gaan over de schepping van de wereld en van de mens, over de nakomelingen van Adam en Eva, over Noach en over de toren van Babel. Er wordt verschillend gedacht over of je deze boeken heel letterlijk moet nemen of niet. Heeft God letterlijk de aarde in zeven dagen geschapen? Sprak de slang in het paradijs echt? Leefden mensen echt bijna 1.000 jaar? Is de wereld echt compleet overstroomd?

Je kunt blijven hangen in een discussie daarover. Sommigen geloven van wel, anderen niet. Het belangrijkste is dat je luistert naar wat deze verhalen over ons mensen vertellen. Het zijn in ieder geval verhalen om serieus te nemen, omdat ze iets zeggen over wie God is en over wie wij zijn.

Het Oude Testament begint met de schepping. God maakt de wereld, met alles erin, en daarin schiep Hij de mens, om van die wereld te genieten en die wereld te beheren. God ziet dat het goed is. Maar al snel gaat de mens zijn eigen gang. Adam en Eva willen gelijk zijn aan God, en daar gaat het mis.

Een paar gedeeltes uit Genesis 1-3 die hierover vertellen:

Genesis 1:1-5:

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

Genesis 2:15-17:

God, de HEER, bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken. Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.'

Genesis 3:4-6:

'Jullie zullen helemaal niet sterven,' zei de slang. 'Integendeel, God weet dat jullie de ogen zullen opengaan zodra je daarvan eet, dat jullie dan als goden zullen zijn en kennis zullen hebben van goed en kwaad.'
De vrouw keek naar de boom. Zijn vruchten zagen er heerlijk uit, ze waren een lust voor het oog, en ze vond het aantrekkelijk dat de boom haar wijsheid zou schenken. Ze plukte een paar vruchten en at ervan. Ze gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en ook hij at ervan.

-Ken je het verhaal van Adam en Eva?

-Als je naar de wereld om je heen of naar je eigen leven kijkt, roept dit verhaal dan herkenning op?

-Wat zou het ons willen vertellen?

Adam en Eva mogen niet meer in de tuin wonen. Omdat de ervoor gekozen hebben om het verschil te zien tussen goed en kwaad, krijgen ze ook te maken met de consequenties daarvan. Ze wonen niet meer in de nabijheid van God. Ze moeten hard werken, en krijgen te maken met pijn en dood.

Ze krijgen kinderen, en meteen gaat het mis. Hun zoon Kaïn slaat hun andere zoon Abel dood, en vlucht. Heftig, dat dit het begin van de Bijbel is. Blijkbaar zitten mensen zo in elkaar dat ze elkaar het licht in de ogen niet gunnen.

-Wat vind jij ervan dat de Bijbel zo begint?

Gods verbond met Noach

De mensen blijven slecht, vertelt de Bijbel. Ze zijn hard naar elkaar. Daarom krijgt God spijt. Hij vraagt Noach om een ark te bouwen, een grote boot, omdat Hij een nieuw begin wil maken met de mensen. Hij kiest daarvoor Noach en zijn gezin uit, omdat Noach de enige is die rechtvaardig is in de ogen van God.

Genesis 6:11-13:

In Noachs tijd was de aarde in Gods ogen verdorven en vol onrecht. Toen God zag dat de aarde door en door slecht was, dat iedereen een verderfelijk leven leidde, zei hij tegen Noach: 'Ik heb besloten een einde te maken aan het leven van alle mensen, want door hen is de aarde vol onrecht. Ik ga hen vernietigen, en de aarde erbij.

Noach bouwt de ark, en God redt hem, zijn vrouw, zijn zoons en hun vrouwen, en daarnaast een paar van alle dieren. Dan laat God het regenen.

-Kun je je hier iets bij voorstellen? Waarom zou God dit doen?

Als de vloed gezakt is maken Noach en zijn zoons een nieuwe start. God belooft dat Hij nooit meer zo'n vloed over de aarde zal laten stromen. Hij sluit een 'verbond' met Noach, als teken van deze nieuwe start:

Genesis 8:20-9:17

Noach bouwde een altaar voor de HEER; daarop bracht hij brandoffers van al het reine vee en alle reine vogels. De geur van de offers behaagde de HEER, en hij zei bij zichzelf: Nooit weer zal ik de aarde vervloeken vanwege de mens, want alles wat de mens uitdenkt, van zijn jeugd af aan, is nu eenmaal slecht. Nooit weer zal ik alles wat leeft doden, zoals ik nu heb gedaan. Zolang de aarde bestaat, zal er een tijd zijn om te zaaien en een tijd om te oogsten, zal er koude zijn en hitte, zomer en winter, dag en nacht – nooit komt daar een einde aan. (...)

Ook zei God tegen Noach en zijn zonen: 'Hierbij sluit ik een verbond met jullie en met je nakomelingen, en met alle levende wezens die bij jullie zijn: vogels, vee en wilde dieren, met alles wat uit de ark is gekomen, alle dieren op aarde. Deze belofte doe ik jullie: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen. En dit,' zei God, 'zal voor alle komende generaties het teken zijn van het verbond tussen mij en jullie en alle levende wezens bij jullie: ik plaats mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen mij en de aarde. Wanneer ik wolken samendrijf boven de aarde en in die wolken de boog zichtbaar wordt, zal ik denken aan mijn verbond met jullie en met al wat leeft, en nooit weer zal het water aanzwellen tot een vloed die alles en iedereen vernietigt. Als ik de boog in de wolken zie verschijnen, zal ik denken aan het eeuwigdurende verbond tussen God en al wat op aarde leeft. Dit,' zei God tegen Noach, 'is het teken van het verbond dat ik met alle levende wezens op aarde gesloten heb.'

Het verbond dat God met Noach sluit is een verbond met alle mensen. God belooft dat, ook al blijven mensen slechte dingen doen, en is de wereld lang niet altijd een goede plaats, Hij voor de mensen zal blijven zorgen. Het verhaal van Noach begint heftig, maar uiteindelijk is de boodschap heel hoopvol: God is een God van alle mensen.

-Wat vind jij van deze uitkomst van het verhaal?

Het Oude Testament: deel 2 – Gods verbond met Abraham en Israël

De mensen verspreiden zich weer over de aarde. In Genesis 11 wordt nog het verhaal verteld over de toren van Babel. Wéér willen de mensen gelijk aan God zijn, ze willen naar de hemel opklimmen. Maar God steekt er een stokje voor: hij zorgt dat de mensen verschillende talen gaan spreken.

Vanaf de verhalen over Abraham worden de verhalen in Genesis minder spectaculair, en herkenbaarder. Abraham is een gewone man. Maar God roept hem en zijn vrouw Sara om weg te gaan uit hun land.

Genesis 12:1-3:

De HEER zei tegen Abram: 'Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat ik je zal wijzen.

Ik zal je tot een groot volk maken, ik zal je zegenen, ik zal je aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn. Ik zal zegenen wie jou zegenen, wie jou bespot, zal ik vervloeken. In jou zullen alle volken op aarde worden gezegend.'

Abraham is een bijzonder figuur. Hij vertrouwt op God, zelfs al weet hij niet waar hij naartoe zal gaan. En God zegt: als jij op mij vertrouwt, zal ik jouw nakomelingen tot een groot volk maken. Zoveel sterren als er aan de hemel staan, zoveel zandkorrels als er liggen in de woestijn, zoveel nakomelingen zal ik jou geven. En het belangrijkste: in jou zullen alle volken worden gezegend.

In feite is dit al een doorkijkje naar de belofte van het Nieuwe Testament, dat gaat over Jezus. De nakomelingen van Abraham zijn de Israëlieten. En uit de Israëlieten komt uiteindelijk Jezus voort. Door de nakomelingen van Abraham zal God alle volken zegenen!

-Waarom zou God juist één man en één volk hebben uitgekozen, denk je?

-Wat vind je ervan dat Abraham gezegend wordt om anderen tot zegen te zijn?

Gods verbond met Israël

Abraham krijgt veel nakomelingen, zelfs al kunnen zijn vrouw Sara en hij eerst geen kinderen krijgen. God maakt zijn belofte waar. Hun nakomelingen trekken rond en komen uiteindelijk in Egypte terecht door een hongersnood. Eerst is er niets aan de hand. Maar ze worden met steeds meer, en daarom worden de Egyptenaren bang voor ze. Daarom komt er een farao die ze tot slaven maakt en die ze onderdrukt, en die hun kinderen doodt. Het is een bittere tijd voor het nieuwe volk. En dan wordt een van hen, Mozes, door God geroepen.

Exodus 3:5-10: 'Kom niet dichterbij,' waarschuwde de HEER, 'en trek je sandalen uit, want de grond waarop je staat, is heilig. Ik ben de God van je vader, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob.' Mozes bedekte zijn gezicht, want hij durfde niet naar God te kijken.

De HEER zei: 'Ik heb gezien hoe ellendig mijn volk er in Egypte aan toe is, ik heb hun jammerklachten over hun onderdrukkers gehoord, ik weet hoe ze lijden. Daarom ben ik afgedaald om hen uit de macht van de Egyptenaren te bevrijden, en om hen uit Egypte naar een mooi en uitgestrekt land te brengen, een land dat overvloedig is van melk en honing (...). De jammerklacht van de Israëlieten is tot mij doorgedrongen en ik heb gezien hoe wreed de Egyptenaren hen onderdrukken. Daarom stuur ik jou nu naar de farao: jij moet mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte wegleiden.'

-Wat zegt dit Bijbelgedeelte over God?

Mozes staat met hulp van God op tegen de farao, en leidt zijn volk weg uit Egypte. Als ze in de woestijn zijn, doet God een belofte aan de mensen. Net als met Noach en met Abraham sluit God een verbond:

Exodus 19:3-6: Mozes ging de berg op, naar God. De HEER riep hem vanaf de berg toe: 'Zeg tegen het volk van Jakob, laat de kinderen van Israël weten: "Jullie hebben gezien hoe ik ben opgetreden tegen Egypte, en hoe ik je op adelaarsvleugels gedragen heb en je hier bij mij heb gebracht. Als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met mij houdt, zul je een kostbaar bezit voor mij zijn, kostbaarder dan alle andere volken – want de hele aarde behoort mij toe. Een koninkrijk van priesters zul je zijn, een heilig volk." Breng deze woorden aan de Israëlieten over.'

-Welke belofte doet God in dit gedeelte aan de mensen van het volk Israël?

-“Een koninkrijk van priesters zul je zijn, een heilig volk.” Wat zou God daarmee bedoelen?

-Waarom geeft God wetten aan de Israëlieten, zoals de tien geboden?

Het Oude Testament deel 3 - De geschiedenis van Israël

Na het boek Exodus beschrijft het Oude Testament de geschiedenis van God met het volk Israël. In de boeken Leviticus, Numeri en Deuteronomium worden de wetten die God aan Israël geeft uitgewerkt. De boeken Jozua, Richteren en Ruth beschrijven de tijd waarin het volk in het land Kanaän ging wonen. Er was geen koning, maar de mensen werden geregeerd door 'rechters' en profeten. Sommigen waren goed, anderen slecht.

Na de periode waarin de profeet Samuël het volk leidde verlangden de mensen naar een koning. Saul werd door Samuël tot koning gezalfd. Maar hij bleek een slechte koning, die niet deed wat God van hem vroeg. Daarom werd niet zijn zoon Jonathan koning, maar werd er een ander tot koning gezalfd: koning David. Hij is een goede koning, en brengt Israël tot bloei, al maakt hij ook grote fouten. Zo laat hij een man om het leven brengen omdat David zijn vrouw zwanger heeft gemaakt toen de man afwezig was, en hij wil niet dat dat uitkomt.

-David mag van God koning blijven, zelfs nadat dit gebeurd is. Wat zegt dat over God?

Veel Psalmen worden aan David toegeschreven. Het boek Psalmen is een boek met 150 liederen die geschreven zijn over een lange tijd, van de regering van koning David tot na de Babylonische ballingschap (daarover meer).

Hierover gaan de boeken 1 en 2 Samuël. 1 en 2 Koningen en 1 en 2 Kronieken beschrijven de geschiedenis van het nageslacht van koning David. Het begint met zijn zoon Salomo, die een tempel liet bouwen voor God. Aan hem worden vanouds de boeken Spreuken en Prediker (beide boeken met wijze uitspraken) en Hooglied (over de liefde) toegeschreven.

De boeken Jona en Job zijn losse boeken. Jona gaat over een profeet die de mensen uit Assyrië moet oproepen om zich te bekeren, maar hij wil niet gaan. Job gaat over een rijke man die alles verliest, maar die toch blijft vertrouwen op God, zelfs al is hij wel boos op God.

-Ken je deze boeken?

Na Salomo breekt een roerige tijd aan, omdat in de eeuwen daarna de mensen (en vooral de koningen) stoppen met het aanbidden van God, en andere goden gaan eren. Een ruzie over opvolging resulteert erin dat Israël in twee stukken gescheurd wordt: Israël en Juda. In die tijd staan er veel profeten op die de koningen waarschuwen: Elia, Jeremia, Ezechiël, Jesaja en de kleine profeten (Hosea, Joël, Amos, Obadja, Micha, Nahum, Habakuk, Sefanja, Zacharia en Maleachi).

De profeten waarschuwen tegen de afgoden, de beelden van andere goden dan de God van Israël. En ze waarschuwen tegen het onrecht dat er heerst. Dat de rijken leven over de ruggen van de armen, dat ze geen oog hebben voor wezen en weduwen.

-Zijn er ook moderne 'afgoden'?

-God vindt het erg als er onrecht plaatsvindt. Dat gaat Hem aan het hart. Welk onrecht zou Hem in onze tijd raken, denk je?

Het koninkrijk Israël komt uiteindelijk ten val doordat het wordt ingenomen door de koning van Assyrië. Het koninkrijk Juda blijft bestaan. Totdat ook Juda anderhalve eeuw later wordt ingenomen door de Babyloniërs. De inwoners van Jeruzalem worden in gevangenschap meegenomen naar Babylonië, waar ze 70 jaar moeten wonen. De Israëlieten moeten zich aanpassen aan het leven daar, en ze moeten wennen aan dat ze God niet meer in de tempel kunnen aanbidden.

Over deze tijd gaan verschillende Bijbelboeken: Klaagliederen, over de val van Jeruzalem, Daniël en Esther, over hoe de Israëlieten leefden in de ballingschap.

-Ken je de verhalen van Daniël en Esther? Kun je een paar voorbeelden noemen?

In die tijd doet God door de profeten verschillende beloftes aan Israël. De belangrijkste is dat Hij de mensen terug zal laten keren naar Juda, en dat ze hun land en hun leven weer op kunnen bouwen. Ook belooft God dat er iemand zal komen die het volk namens Hem zal leiden en die het zal bevrijden. Daarover gaan veel verschillende beloftes. Bijvoorbeeld in Jesaja 53: lees dat gedeelte thuis maar eens, en houd het eens naast het leven van Jezus!

Na 70 moeilijke jaren mogen de Israëlieten terugkeren, als de Perzische koning Kores Babel heeft ingenomen. De boeken Ezra en Nehemia gaan over de tijd van de wederopbouw van Juda. De mensen hebben spijt van dat ze andere goden hebben gediend en van hun onrechtvaardigheid. Ze herbouwen de tempel en hernieuwen hun geloof in God.

De eeuwen daarna is het rustig, totdat Juda wordt ingenomen door Alexander de Grote. Daarover wordt in de Bijbel niet veel gezegd, maar er zijn wel andere boeken die dat beschrijven, die niet in de Bijbel zijn opgenomen: de Makkabeeën. Het rijk van Alexander de Grote valt in vier delen uiteen, en de Judeeërs worden zwaar onderdrukt door koning Antiochus. Er wordt een groot beeld van Zeus in de tempel geplaatst, en als ze dat niet aanbidden worden ze gedood. Ze mogen hun geloof niet meer uitoefenen. Uiteindelijk verdrijven ze hun overheersers met hulp van de Romeinen. Maar die zijn niet veel beter, ook de Romeinen onderdrukken de Judeeërs, al zijn ze wel vrij om hun geloof uit te dragen. Dat is de tijd waarin Jezus geboren wordt.

Enige gedenkwaardige oudtestamentische data	
Ca. 1280	De uittocht uit Egypte
Ca. 1050	De monarchie gevestigd onder koning Saul
Ca. 1010	Koning David bestijgt de troon
Ca. 930	Koning Salomo sterft. De scheuring van de monarchie – in Israël duurt die tot 722 en in Juda tot 586
722	De val van Samaria en het einde van het noordelijke rijk
701	Jeruzalem belegerd door Sanherib
612	De val van Nineve, de hoofdstad van Assyrië
597	De val van Jeruzalem. De Babylonische ballingschap begint
586	Jeruzalem verwoest
539	Het edict van Kores. De eerste ballingen keren een jaar later terug
515	De gerestaureerde tempel opnieuw geopend
458	Ezra komt aan in Jeruzalem
445	Nehemia komt aan in Jeruzalem
323	De dood van Alexander de Grote
167	Antiochus Epifanes ontwijdt de tempel. De Makkabeese opstand begint
63	Pompejus bereikt Jeruzalem. Judea wordt een Romeins protectoraat

De grote rijken uit de oudtestamentische tijd	
De genoemde data (v.Chr.) hebben betrekking op de periode dat de soevereiniteit van elk rijk van invloed was op Israël.	
854-612	Assyrische
612-605	Egyptische
605-539	Babylonische
539-331	Perzische
331-63	Griekse (waaronder ook de Seleuciden en Ptolemeeën)
63-	Romeinse

- Kun je je voorstellen dat de mensen in de tijd van Jezus hoopten op iemand die ze zou bevrijden?
- Denk je dat Jezus uiteindelijk aan hun verwachtingen voldeed?

Israël leert God in het Oude Testament op twee manieren kennen: aan de ene kant door de uittocht uit Egypte en de terugkeer uit Babylonië. God laat zien dat er geen andere God is zoals Hij. Dat Hij Heer is van de hele wereld.

Aan de andere kant leert Israël Hem kennen als de God die niet is in te lijven, die niet afhankelijk is van Zijn volk. Hij is niet alleen hun God, maar Hij wil alle volken door hen heen zegenen. Dat is waar de Israëlieten steeds meer achter komen.

Als Israël niet trouw is aan God, wordt het daarom extra zwaar gestraft. Ze moeten een voorbeeld zijn voor de volken om ze heen, ze moeten een volk zijn waardoor andere mensen God leren kennen. Maar God laat ze nooit los, wat ze ook doen. Hij blijft herhalen dat juist dit volk, dat deze mensen kostbaar zijn in zijn ogen. Dat gaf Israël hoop voor de toekomst, en zorgde er ook voor dat het tot zegen kon zijn. Ook in Babylonië, de plaats waar het volk naartoe gebracht was.

- Ga je hierdoor anders tegen de Bijbel aankijken? Zo ja, op welke manier?

Film 'The butterfly circus'

Opening: Psalm 139: 1-6 en 13-14

¹ Een lied van David. Voor de zangleider.

Heer, u weet alles van mij,
u kent mij.

² U weet waar ik ben,
en u weet waar ik heen ga.
U weet wat ik denk,

ook al bent u ver weg.

³ U ziet me als ik thuis ben
en u ziet me onderweg.
U ziet alles wat ik doe.

⁴ Voordat ik mijn mond opendoe,
weet u al wat ik wil zeggen.

⁵ U bent voor mij en achter mij,
u bent om mij heen.
Uw hand houdt me vast.

⁶ Ik vind het een wonder
dat u mij zo goed kent.
Ik kan het niet begrijpen.

¹³ U maakte mij in de buik van mijn moeder.
Elk deel van mijn lichaam hebt u gevormd.

¹⁴ Ik dank u daarvoor.

Want het is een wonder,
zoals ik gemaakt ben.

Alles wat u maakt, is een wonder.
Dat weet ik heel goed.

Film kijken

Gespreksvragen n.a.v. de film

- Wat vond je van de film?
- Welke thema's komen in de film naar voren?

- Wat is het verschil tussen The butterfly Circus en het vorige circus waar Will was?
- Stelling:
  - Iemand moet op zijn eigen benen kunnen staan zonder de hulp van een ander.
- Waarom zou de film 'The Butterfly circus' heten?
  - In het geval van Will: Mr. Mendez lijkt Will soms aan z'n lot over te laten (bv. bij de rotsen), maar dit is nodig om 'm te laten inzien dat hij meer kan dan hij zelf denkt. Zo is het ook bij een vlinder: een vlinder heeft best veel moeite om uit zijn cocon te komen. Als je 'm probeert te helpen is de kans groot dat de vlinder doodgaat, omdat z'n spieren dan niet sterk genoeg worden om zijn vleugels uit te slaan.
- Welke overeenkomsten zie je tussen Mr. Mendez en God?
  - Mr. Mendez – de directeur van het circus – ziet wat deze mensen wél kunnen en geeft hen vertrouwen, mede hierdoor vindt er in hen een grote transformatie plaats. Deze ooit gebroken mensen bloeien op en ontwikkelen hun talenten – net zoals een rups verandert in een prachtige vlinder.
- Waarin lijkt het 'Butterfly Circus' op de kerk?

Filmthema: Beoordelen en veroordelen

Mensen veroordelen Will (hij is vervloekt vanaf zijn geboorte, God heeft Zijn rug naar hem afgekeerd, hij is zielig) en hij verwacht ook dat anderen hem veroordelen (slachtofferrol).

- Kun je je voorstellen dat mensen zich weleens veroordeeld voelen?
- Heb jij jezelf weleens veroordeeld gevoeld?
- Heb je zelf weleens iemand veroordeeld (zonder dat je die persoon goed kende)?

Lezen: 1 Korinthiërs 1:26-27a (BGT)

²⁶ Vrienden, God heeft jullie uitgekozen. Denk eens terug aan het moment dat jullie gingen geloven. Jullie waren toen geen belangrijke mensen. Jullie vielen niet op door jullie wijsheid, en jullie waren ook niet machtig of rijk.

²⁷ Maar God heeft juist mensen uitgekozen die in deze wereld 'dom' of 'zwak' genoemd worden.

- Ken je voorbeelden uit de Bijbel van mensen die – net als Will – zichzelf als waardeloos zien? Hoe gaat God/Jezus om met die mensen die twifelen aan zichzelf of veracht worden door anderen?
  - God vraagt Mozes om de Israëlieten uit Egypte weg te halen (Exodus 3: 10 – 4:17)
  - Jeremia moet ondanks zijn jonge leeftijd profeet worden voor alle volken (Jeremia 1: 4-19)
  - Jezus geneest de blinde Bartimeüs (Marcus 10: 46-52)
  - Levi de tollenaar wordt geroepen om achter Jezus aan te gaan (Lucas 5: 27-32)
  - Een 'slechte' vrouw wast de voeten van Jezus (Lucas 7: 36-50)
  - Jezus ging logeren bij Zacheüs de tollenaar (Lucas 19: 1-10)
  - Jezus zegt nadat een overspelige vrouw bij hem wordt gebracht: wie zonder zonde is, werpe de eerste steen (Johannes 21: 15-17)

20.35: Filmthema: Gaven en talenten

Will bloeit op (hij ontpopt zich), hij komt erachter dat hij meer kan dan hij denkt.

- Wat zien anderen als een talent van jou? Noem 2 dingen.

20.45: Sluiting

Hoofdpersoon in de film is Nick Vujicic, een Australiër van Servische afkomst die geboren is zonder armen en benen. Hij is een evangelist en spreker en geeft regelmatig presentaties over onderwerpen zoals handicaps, hoop en het gevoel de kracht niet te hebben om weer overeind te komen.

Hij heeft weleens gezegd: 'no arms, no legs, no worries'. Nick is ervan overtuigd dat iedereen een bepaalde gave heeft en dat ieders levensdoel is om die gave uit te dragen samen met of ten dienste van anderen. Hij zegt: 'God heeft jou die gave gegeven. In Jeremia 29, vers 11 staat: "Mijn plan met jullie staat vast – spreekt de Heer. Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk; ik zal jullie een hoopvolle toekomst geven." ' Nick accepteert dat God een plan heeft met zijn leven en dat het daarvoor blijkbaar nodig is dat hij geen armen en benen heeft. Nick zegt ook: Als je bidt om een wonder en God geeft je dat wonder niet, wees dan het wonder voor een ander.

Vergeving

We lezen vandaag een gedeelte van een interview met Henk Abbink: 'Ik ben geen haar beter dan de daders', uit het tijdschrift 'De Nieuwe Koers'. Henk Abbink is een christelijke rechter, die probeert zijn beroep vorm te geven vanuit zijn geloof. We wisselen het interview af met vragen en teksten uit de Bijbel in Gewone Taal.

-Vraag: Waar moet jij aan denken bij het woord 'vergeving'?

"Nee, ik lig nooit wakker van een zaak. Toch blijven sommige zaken me altijd bij. Twee jongens, 19 en 21. Hun ouders maakten carrière en waren schatrijk, maar waren altijd weg. Ze kochten dat af met geld. Hun zonen waren affectief verwaarloosd, maar trokken met hun geld foute vrienden aan. Ze raakten verslaafd aan heroïne en hadden op een gegeven moment zo veel geld nodig, dat ze gewapend een pompstation overvielen. Al lezend dacht ik: die ouders hadden terecht moeten staan. Ik heb zelden medelijden met verdachten, maar met die jongens wel; je zult maar in zo'n nest geboren worden. Iedereen dacht: wat een mooi leven, maar ze waren doodongelukkig.

Zo is er nog een zaak, van een moordenaar van wie ik vond dat ze niet gestraft hoefde te worden. Een jongedame had twee broers die goed konden leren. Zij niet. Haar ouders gaven altijd hoog op van hun zonen, maar zij hing erbij. Op verjaardagen moest zij met de spullen slepen. Eenmaal op kamers kon ze zich niet redden, raakte verslaafd en werd uiteindelijk prostituee. Ze kreeg een dochttertje – ik weet nog hoe ze heet. Ze had alleen nog contact met oma, bij wie ze met haar dochttertje iedere week ging eten. Toen ging oma dood. Compleet radeloos besloot ze zelfmoord te plegen. Ze werkte twee weken keihard, kocht een enorme portie heroïne en injecteerde zowel haar vierjarige dochttertje als zichzelf. Na twee dagen werd zij wakker, maar haar dochttertje lag bijna zwart naast haar. Moord, met voorbedachten rade. Twaalf, vijftien jaar, riep iedereen. Leek mij onterecht. Redelijk snel besloten we tot drie jaar. Wie dat in de krant leest, schreeuwt moord en brand, maar als je de achtergrond weet, praat je anders. Er sprak zelfs liefde uit haar daad, want ze had haar kind veel te veel gegeven, waardoor zijzelf weer wakker werd."

-Vraag: Wat vind je van de manier waarop Henk Abbink naar de 'verdachten' kijkt?

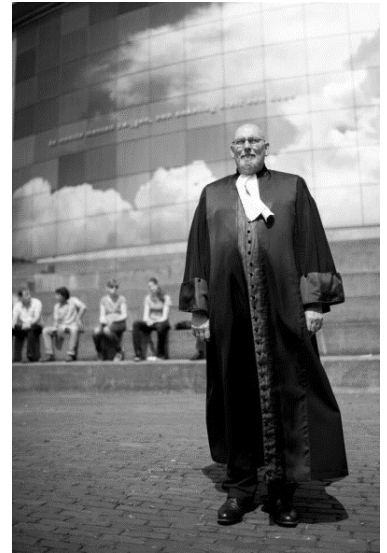
-Vraag: Kun jij een voorbeeld bedenken van een situatie waarbij de maatschappij 'bloed' wilde zien? Wat vind je daarvan?

"Helaas hoor ik zelden nog iets van veroordeelden, en hen opzoeken is niet professioneel. Zo iemand zou ik het Evangelie willen vertellen; die overvallers net zo goed. Ze zijn op alle fronten liefde tekortgekomen, maar God heeft wel belangstelling voor hen, en ik kan hun dat vertellen... Ik heb weleens overwogen dominee te worden. Om toch iets voor gevangenen te doen, zit ik in de Raad van Toezicht van Gevangenzorg Nederland."

-Vraag: Als rechter ziet en hoort Henk Abbink behoorlijk heftige dingen. Toch zegt hij: God heeft wel belangstelling voor hen. Begrijp je waarom hij dit zegt? Ben je het er mee eens?

"Je kunt misdaad op verschillende manieren benaderen. In de Sovjet-Unie bestond geen criminaliteit; criminelen waren ziek en werden in instellingen opgesloten. De andere visie is: het ligt aan de opvoeding. Als je mensen maar goed opvoedt en onderwijst, komt het goed – de D66-opvatting. Dat is niet waar, want ook goede mensen doen slechte dingen. In beide gevallen gaat men ervan uit dat de mens goed is, maar vanuit de Bijbel weten we dat dit niet zo is.

Ik ben geen haar beter dan de daders die bij mij voor het hekje staan. Primair zie ik hen als zondaren, en door de zonde gaat de zaak kapot. Ik heb een rem, maar als die eraf is, ben ik ook in staat iemand een knal voor z'n kanis te geven. En als mijn vrouw of kinderen wat overkomt, mag de dader dankbaar zijn als de politie hem eerder te pakken heeft dan ik. Die houding beïnvloedt mijn werk; je brengt jezelf en je normen en waarden mee, ook al corrigeer je elkaar. Ik begrijp daders misschien sneller, maar dat wil niet zeggen dat ik hun daden door de vingers zie."

-Vraag: “Door de zonde gaat ze zaak kapot.” Henk Abbink ziet in ieder mens een zondaar, een potentiële misdadiger, iemand die niet voor zichzelf in kan staan. Wat vind je van dit beeld?

-Vraag: Volgens de Bijbel zijn wij ook vergeven, omdat God zo van ons houdt, dat Hij Jezus, zijn zoon gaf, om onze zonde te dragen. Wat betekent dat voor hoe je naar anderen kijkt?

Jezus zegt in Mattheüs 7:1-5:

Veroordeel andere mensen niet, dan zal God jou ook niet veroordelen. Want zoals jij kritiek hebt op andere mensen, zo zal God kritiek hebben op jou. En God zal jou beoordelen zoals jij andere mensen beoordeelt.

Jullie letten goed op de fouten van anderen. Maar je eigen fouten zie je niet. Het is alsof je een splinter ziet in het oog van een ander, maar niet ziet dat er in je eigen oog een balk zit. Je zegt tegen die ander: ‘Kom, ik haal die splinter wel even uit je oog.’ Doe niet zo schijnheilig! Haal eerst die balk uit je eigen oog. Dan kun je zelf weer goed zien. En pas dan kun je de splinter uit het oog van de ander halen.

-Vraag: Het is best makkelijk om anderen te veroordelen. Het kan je zelfs beter laten voelen over jezelf om ‘neer te kijken’ op een ander. Wat zegt Jezus daarover in dit gedeelte?

-Vraag: Denk je dat Jezus bedoelt dat je alles moet slikken, dat je er nooit tegenin mag gaan?

-Vraag: Als het antwoord op de vorige vraag ‘nee’ was, wat bedoelt Jezus dan wél?

“Het beeld van God als rechter vind ik uitermate geruststellend; dat uiteindelijk iedereen verantwoording moet afleggen. De Janjaweed in Darfur, Hitler die zichzelf een kogel door de kop joeg en dacht: nu ben ik ervan af. En zo’n Mugabe in Zimbabwe; hij ontloopt zijn straf bij het Internationaal Strafhof in Den Haag, zolang hij aan de macht is. Daarom móét hij aan de macht blijven. Net als die Bashir van Sudan. Ook voor slachtoffers van nooit opgeloste misdaden lijkt me een eindoordeel geruststellend. Het oordeel is onderdeel van het blijde Evangelie, goed nieuws. Het oordeel van ons rechters is voorlopig, een tijdelijke oplossing, misschien niet eens rechtvaardig; ik kan alleen de buitenkant zien.”

Paulus zegt in Romeinen 12:14-21:

Zegen uw vervolgers; zegen hen, vervloek hen niet. Wees blij met wie zich verblijdt, heb verdriet met wie verdriet heeft. Wees eensgezind; wees niet hoogmoedig, maar zet uzelf aan tot bescheidenheid. Ga niet af op uw eigen inzicht. Vergeld geen kwaad met kwaad, maar probeer voor alle mensen het goede te doen. Stel, voor zover het in uw macht ligt, alles in het werk om met alle mensen in vrede te leven. Neem geen wraak, geliefde broeders en zusters, maar laat God uw wreker zijn, want er staat geschreven dat de Heer zegt: ‘Het is aan mij om wraak te nemen, ik zal vergelden.’ Maar ‘als uw vijand honger heeft, geef hem dan te eten, als hij dorst heeft, geef hem dan te drinken. Dan stapelt u gloeiende kolen op zijn hoofd’. Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede.

-Vraag: Wat vind je mooi aan dit gedeelte?

-Vraag: Waar heb je moeite mee?

-Vraag: Denk je dat God alles vergeeft? Waarom wel of niet?

Bibliodrama: de barmhartige Samaritaan

- ²⁵Er kwam een **wetgeleerde** die **Jezus** op de proef wilde stellen. Hij vroeg: 'Meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?'
- ²⁶**Jezus** antwoordde: 'Wat staat er in de wet geschreven? Wat leest u daar?'
- ²⁷De **wetgeleerde** antwoordde: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf.'
- ²⁸'U hebt juist geantwoord,' zei **Jezus** tegen hem. 'Doe dat en u zult leven.'
- ²⁹Maar de **wetgeleerde** wilde zich rechtvaardigen en vroeg aan **Jezus**: 'Wie is mijn naaste?'
- ³⁰Toen vertelde **Jezus** hem het volgende: 'Er was eens **iemand** die van Jeruzalem naar Jericho reisde en onderweg werd overvallen door **rovers**, die hem zijn kleren uittrokken, hem mishandelden en hem daarna halfdood achterlieten.'
- ³¹Toevallig kwam er een **priester** langs, maar toen hij het **slachtoffer** zag liggen, liep hij met een boog om hem heen.
- ³²Er kwam ook een **Leviet** langs, maar bij het zien van het **slachtoffer** liep ook hij met een boog om hem heen.
- ³³Een **Samaritaan** echter, die op reis was, kreeg medelijden toen hij hem zag liggen.
- ³⁴Hij ging naar **de gewonde man** toe, goot olie en wijn over zijn wonden en verbond ze. Hij zette hem op zijn **eigen rijdier** en bracht hem naar een logement, waar hij voor hem zorgde.
- ³⁵De volgende morgen gaf hij twee denarie aan de **eigenaar** en zei: "Zorg voor hem, en als u meer kosten moet maken, zal ik u die op mijn terugreis vergoeden."
- ³⁶Wie van deze drie is volgens u de naaste geworden van het slachtoffer van de rovers?'
- ³⁷De **wetgeleerde** zei: 'De man die medelijden met hem heeft getoond.' Toen zei **Jezus** tegen hem: 'Doet u dan voortaan net zo.'

Achtergrondinformatie over:

De wetgeleerde: de naam zegt het al: iemand die veel bezig was met de Joodse wet, de Thora. Het was zijn werk om deze te bestuderen, om er in de synagoge over te vertellen en anderen te leren wat er in de wet stond. Soms moest hij ook een uitspraak doen bij een ruzie. Een wetgeleerde discussieerde veel met collega's over hoe je de wet precies moest uitleggen. Er was een mondelinge traditie waarbij de wetten uit de Bijbel omgeven werden door nog veel meer kleine wetten. Bijvoorbeeld: op de Sabbat, de laatste dag van de week, mocht een Jood niet werken. Maar wanneer begint die? Dat staat niet in de Bijbel. Daarom zeiden de wetgeleerden: als op vrijdagavond de derde ster aan de hemel staat.

Jezus: Jezus reist als leraar rond door Israël, en soms ook iets daarbuiten. Hij vertelt de mensen over God, en zegt dat Gods Koninkrijk nabij is. Hij laat daar ook iets van zien, door de wonderen die hij doet. Hij leert de mensen over wat God van ze vraagt, en vertelt ook over zichzelf, over wie hij is: de beloofde redder die God zou sturen. Maar dat laatste doet hij maar af en toe, hij schreeuwt het niet van de daken.

Rovers: Het pad dat de man in het verhaal neemt is een gevaarlijk pad. Het was het enige pad dat je in die tijd kon nemen om van Jeruzalem naar Jericho te gaan zonder enorm om te rijden. Er waren rovers en wilde dieren. Als je alleen reisde was je kwetsbaar. In de stad was je veilig, maar buiten de stad kon alles gebeuren.

De gewonde man: waarschijnlijk was hij een Joodse man. Over hem wordt weinig verteld, behalve dát hij werd overvallen toen hij onderweg was van Jeruzalem naar Jericho.

De priester: een priester was iemand die diende in de tempel van God in Jeruzalem. Hij bracht offers voor de mensen, en was veel in en om de tempel te vinden. Ook was hij extra gebonden aan bepaalde wetten over reinheid: anders mocht hij niet meer offeren. Hij mocht dus ook niet zomaar een gewonde man aanraken.

De Leviet: voor de Leviet geldt hetzelfde. Een Leviet is iemand uit de stam Levi. Israël had 12 stammen. Levieten waren de enigen die geen vast gebied hadden waar ze woonden. Ze leefden in heel Israël. Als je een Leviet was, dan was je voorbestemd om in de tempel aan het werk te gaan als een priester.

De Samaritaan: Samaria lag naast Judea, Judea was alles wat nog over was van Israël. Eerst was het veel groter. De Samaritanen stamden ook af van de Israëlieten, maar toen een groot deel van het volk in ballingschap was gegaan waren zij achtergebleven. Ze waren getrouwd met mensen uit andere volken, en daarom keken Joden op ze neer. Ook zat hun geloof anders in elkaar. Als Jood was je niet welkom in Samaria, en andersom.

De ezel: het rijdier van de Samaritaan, waar al zijn spullen op lagen. Hij zag het allemaal gebeuren.

De herbergier: als herbergier stelde je niet teveel vragen, bemoeide je je niet teveel met alles en iedereen. Mensen waren welkom om in je herberg te overnachten, als ze maar betaalden.

Uitleg Bibliodrama

- We lezen het verhaal met elkaar
- Ik geef er wat achtergrondinformatie over, vooral over de rollen
- We verdelen de rollen
- We lezen het verhaal nog een keer met elkaar
- Iedereen gaat voor zichzelf nadenken over de vragen van zijn/haar rol, 10 minuten
- Ieder gaat op zijn plek in het speelveld staan.
- Ik vertel het verhaal nog een keer, zin voor zin. Iedereen speelt zijn/haar rol uit, ik laat ze ook zelf de tekst voorlezen. Wat vind je daarvan?
- Als iemand genoemd is, staan we stil bij die persoon. We laten hem/haar iets over zichzelf vertellen. Daarna mag de groep vragen stellen.
- Als iedereen geweest is, gaan we weer aan tafel zitten en napraten. Hoe vonden jullie het om dit te doen? Wat neem je mee?

Muziek

-Zijn muziek/zingen en geloof volgens jou verbonden?

-Een oud christelijk gezegde is: zingen is drie maal bidden. Wat vind je van die uitspraak?

Zingen in de Bijbel

In de Bijbel zijn geloof in God en zingen met elkaar verbonden. In het Oude Testament staat een boek met alleen maar liederen: de Psalmen. Psalm betekent 'loflied'. In totaal zijn het er 150.

Voor ons klinken de Psalmen een beetje ouderwets. We kennen ze omdat we ze zingen in de kerk, op langzame, oude melodieën. Maar zo rond de jaren '1500 waren die melodieën juist heel populair. De schrijvers van de Psalmen hebben ze juist uitgekozen omdat ze zo toegankelijk waren.

Het is het best eens waard om de psalmen wat beter te bekijken. Wat ik bijzonder vind aan de Psalmen, is dat ze vaak zo herkenbaar kunnen zijn als je ze leest. De schrijvers verwoorden hun gevoelens tegenover God. Soms zijn ze dankbaar, soms uiten ze hun boosheid, of hun vragen, of hun verdriet.

Ik heb een aantal stukjes uit Psalmen op de hand-out gezet, om met jullie te bekijken. We lezen er steeds een, en kijken met elkaar welk gevoel dit lied uitdrukt. En ook: zou je dit zelf ook zo bidden of zingen? Wanneer?

Psalm 150

Halleluja!

Loof God in zijn heilige woning,
loof hem in zijn machtig gewelf,
loof hem om zijn krachtige daden,
loof hem om zijn oneindige grootheid.

Loof hem met hoorngeschal,
loof hem met harp en lier,
loof hem met dans en tamboerijn,
loof hem met snaren en fluit.

Loof hem met klinkende bekkens,
loof hem met slaande cimbalen.
Alles wat adem heeft, loof de HEER.
Halleluja!

Psalm 42

Tranen zijn mijn brood,
bij dag en bij nacht,
want heel de dag hoor ik zeggen:
'Waar is dan je God?'

(...)

Wat ben je bedroefd, mijn ziel,
en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God,
eens zal ik hem weer loven,
mijn God die mij ziet en redt.

Psalm 25

Maak mij, HEER, met uw wegen vertrouwd,
leer mij uw paden te gaan.
Wijs mij de weg van uw waarheid en onderricht mij,
want u bent de God die mij redt,
op u blijf ik hopen, elke dag weer.

Psalm 23

De HEER is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.

Hij laat mij rusten in groene weiden
en voert mij naar vredig water,
hij geeft mij nieuwe kracht
en leidt mij langs veilige paden
tot eer van zijn naam.

Al gaat mijn weg
door een donker dal,
ik vrees geen gevaar,
want u bent bij mij,
uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.

Psalm 88

HEER, God, mijn redder,
overdag schreeuw ik het uit,
's nachts zit ik stil voor u neer.
Laat mijn gebed u bereiken,
luister naar mijn klagen,
ik word door rampen bezocht,
mijn leven nadert het dodenrijk.
(...)
Mijn ogen zijn dof van ellende,
ik roep u aan, HEER, elke dag,
en strek mijn handen naar u uit.

Psalm 121

Ik sla mijn ogen op naar de bergen,
van waar komt mijn hulp?
Mijn hulp komt van de HEER
die hemel en aarde gemaakt heeft.
(...)
De HEER is je wachter,
de HEER is de schaduw
aan je rechterhand:
overdag kan de zon je niet steken,
bij nacht de maan je niet schaden.

De HEER behoedt je voor alle kwaad,
hij waakt over je leven,
de HEER houdt de wacht
over je gaan en je komen
van nu tot in eeuwigheid.

Psalm 51

Neem met majoraan mijn zonden weg en ik word rein,
was mij en ik word witter dan sneeuw.
(...)
Schep, o God, een zuiver hart in mij,
vernieuw mijn geest, maak mij standvastig,
verban mij niet uit uw nabijheid,
neem uw heilige geest niet van mij weg.
Red mij, geef mij de vreugde van vroeger,
de kracht van een sterke geest.

Alleen christelijke muziek?

-Kun je God ook ontmoeten in muziek die niet specifiek christelijk is?

-Ieder jaar is de Passion op TV, waarbij ook het lijdensverhaal van Jezus wordt verteld aan de hand van gewone liederen. Wat vind je daarvan?

Muziek die jou aanspreekt

We luisteren met elkaar naar de muziek die we hebben meegenomen. Wat spreekt je aan in dit lied?

Muziek in de Bijbel - Zingen tilt je boven je situatie uit

We lezen Handelingen 16:19b-26

Ze grepen Paulus en Silas vast en sleurden hen naar het marktplein, waar ze hen voorleidden aan de stadsbestuurders. Ze zeiden: 'Deze mensen brengen onze stad in rep en roer. Het zijn Joden, die een levenswijze verkondigen waarmee wij, als Romeinen, niet mogen instemmen en die we niet in praktijk mogen brengen.' Ook de verzamelde menigte keerde zich tegen Paulus en Silas, waarna de stadsbestuurders hun de kleren van het lijf lieten scheuren en bevel gaven hen met stokslagen te straffen. Nadat ze een groot aantal slagen hadden gekregen, werden ze opgesloten in de gevangenis, waar de gevangenvaarder opdracht kreeg hen streng te bewaken. Overeenkomstig dit bevel bracht hij hen naar de binnenste kerker en sloot hun voeten in het blok.

Om middernacht waren Paulus en Silas aan het bidden en zongen ze lofliederen voor God. De andere gevangenen luisterden aandachtig naar hen. Plotseling deed zich een hevige aardstok voor, zodat de gevangenis op haar grondvesten trilde; alle deuren sprongen open en bij iedereen schoten de boeien los.

-Waarom zouden Paulus en Silas toch zingen, terwijl ze in de gevangenis zitten?

-Herken je dat, dat muziek/zingen je boven je situatie uit kan tillen? Kun je een voorbeeld bedenken?

Afsluiting

Leven als christen – hoe doe je dat?

In de Bijbel kun je veel lezen over hoe je zou moeten leven als volgeling van Jezus. Maar in de praktijk is het niet altijd makkelijk om uit te vinden hoe je dat concreet kunt zijn. Wat je daarvoor moet doen. Welke keuzes je daarvoor moet maken.

-Sommige mensen zijn er heel veel mee bezig: hoe wil God dat ik leef? Sommige mensen ook veel minder: God accepteert mij zoals ik ben! Waar sta jij zelf?

-Hoe betrek jij God bij de keuzes die je maakt? Vind je dat lastig? Of juist heel vanzelfsprekend?

-Maak jij door je geloof echt andere keuzes dan je zou maken als je niet geloofde?

In het Nieuwe Testament staan twee brieven van Petrus aan de christelijke gemeentes in de tijd dat de kerk nog maar net bestond. Petrus is een van de leerlingen van Jezus, en hij roept de mensen in die brief op om te leven vanuit hun geloof. Zelfs als dat ze iets kost. Voor de christenen in die tijd was dat heel concreet, omdat ze vervolgd werden om hun geloof.

Lezen: 1 Petrus 2:9-12

Jullie zijn door God uitgekozen, en jullie horen bij hem. Nu zijn jullie een heilig volk, een volk van priesters. God heeft jullie uit de duisternis geroepen om te leven in zijn schitterende licht. Nu kunnen jullie iedereen vertellen over de grote wonderen van God.

Ooit waren jullie niet eens een volk. Nu zijn jullie het volk van God. Ooit was er niemand die voor jullie zorgde. Nu zorgt God voor jullie.

Vrienden, jullie zijn vreemdelingen geworden in de steden waar jullie wonen. Jullie wonen tussen de ongelovigen. Toch vraag ik jullie dringend om niet te leven zoals zij. Want dan brengen jullie je nieuwe, christelijke leven in gevaar.

Doe goede dingen, en laat de ongelovigen zien dat jullie je goed gedragen. Dan zullen de ongelovigen niet langer slecht over jullie spreken. Misschien veranderen ze zelfs hun eigen leven. Dan zullen ook zij God eren als hij komt rechtspreken over de wereld.

Petrus zegt eigenlijk: jullie horen bij God, daar mag je nu ook uit leven!

-Hij noemt de christenen een 'heilig volk'. Wat zou hij daarmee bedoelen?

-Petrus zegt ook dat christenen als 'vreemdelingen' zijn in hun eigen land. Alsof je wel in deze wereld woont, maar in feite burger bent van een ander Koninkrijk. Vind je dat herkenbaar, of juist niet?

-Volgens Petrus moeten christenen niet leven zoals de mensen om hen heen, maar juist goede dingen doen, en goed leven. Waarom is dat zo belangrijk volgens hem?

Lezen: Mattheüs 5:13-16

¹³Jezus zei tegen zijn leerlingen: 'Jullie zijn het zout in deze wereld. Zout heeft een sterke smaak. Maar als het zijn smaak verliest, kun je het niet opnieuw zout maken. Dan is het waardeloos en wordt het weggegooid.'

¹⁴Jullie zijn het licht in deze wereld. Een stad op een berg is voor iedereen zichtbaar. ¹⁵Niemand zet een brandende lamp onder een emmer. Je zet een lamp juist hoog. Dan schijnt het licht voor alle mensen in huis. ¹⁶Zo moeten ook jullie een licht zijn en schijnen voor alle mensen. Dan zien ze de goede dingen die jullie doen. En dan zullen ze jullie hemelse Vader eren.'

Jezus vergelijkt ons met zout, en licht. We mogen smaak geven aan de wereld om ons heen. En Gods licht laten zien op de plek waar we zijn.

-Kun jij een concrete situatie bedenken waarin je als christen iets van Gods licht zou kunnen laten zien?

-Bedoelt Jezus hier dat je als christen een beter leven moet leiden dan iemand die niet gelooft? Zo niet, wat bedoelt hij wel?

De prestatie-samenleving

Trailer film: Hier ben ik

In de film 'Hier ben ik' loopt ds. Ad van Nieuwpoort, predikant van Bloemendaal, vlakbij Amsterdam, mee met een aantal mensen die voor hun gevoel 'gefaald' hebben. Mensen die niet mee kunnen komen met het snelle leven in de financiële sector en in een burn-out dreigen te raken. Een echtpaar waarvan de man zichzelf bijna doodliep op een marathon, en de vrouw ermee zat dat ze zich voelde falen omdat ze het niet hadden gehaald. Een andere vrouw die door haar scheiding in een isolement terecht komt.

-Wat uit de trailer herken je in je eigen leven?

We kunnen ons druk maken om wat anderen van ons vinden, en verwachten. En kan dat soms als een molensteen op je leven drukken. We leven in een tijd, en in een samenleving, waarin ons leven een project is. Een project waar we zelf iets van moeten maken. En waarin het hoogste doel is dat je gelukkig bent, succesvol bent en gezond bent. Dit legt een grote druk op ons, al van jongs af aan: welke keuzes moet ik maken om gelukkig te zijn? Hoe haal ik alles uit het leven wat ik zou kunnen bereiken? Wat als ik een verkeerde keuze maak, die consequenties heeft voor de rest van mijn leven? We willen vooral niet onder doen voor anderen. We willen geen verliezer zijn. Want als je een verliezer bent val je buiten de boot, dan ben je niet meer waardevol in deze samenleving.

-Wat hoop jij te bereiken in jouw leven?

-Wat moet je daarvoor doen?

-Herken je het gevoel dat er veel van je verwacht wordt? Kun je voorbeelden noemen?

-Voel jij je wel eens 'falen'?

In een interview die christenen onder Amsterdammers hielden, zeiden veel mensen dat ze verlangden naar een zinvol leven, en dat ze bereid waren om daar hard voor te werken. Een man zei: 'Gelukkig worden? Daar moet voor gewerkt worden.' Je moet hard werken om voldoening te vinden. Om te kunnen groeien en leren. Om een lang en gezond leven te leiden. Om goede relaties te kunnen hebben, en een kind, of kinderen. Om succesvol te zijn. Om voldoende financiële veiligheid voor de toekomst te hebben.

Dit lijkt overeen te komen met wat er staat in Spreuken. Als mens moet je hard werken om iets te bereiken:

⁶*Ga naar de mieren, luiaard,*

kijk hoe ze werken en word wijs.

⁷*Hoewel er onder hen geen leider is,*

geen aanvoerder, geen koning,

⁸*halen ze in de zomer voedsel binnen,*

leggen ze in de oogsttijd een voorraad aan.

⁹*Hoe lang nog, luiaard, zul je blijven slapen,*

wanneer kom je uit bed?

¹⁰*Nog even dan? Nog even slapen, nog een beetje rusten,*

een ogenblik nog blijven liggen?

¹¹*Armoede overvalt je als een struikrover,*

gebrek slaat je neer als een bandiet. - Spreuken 6:6-11

- Herken je je in wat de Amsterdamse man zegt over gelukkig worden?
- Wanneer ben jij gelukkig?
- Vind jij gelukkig zijn belangrijk?
- Hoe zoek je naar 'geluk'? Wat is daarvoor nodig?
- Spreekt de tekst uit Spreuken jou aan? Waarom wel/niet?

In de Bijbel komt na het boek 'Spreuken' het boek 'Prediker'. Over een wijs iemand, die zichzelf 'Prediker' noemt, en die terugkijkt op zijn leven, en op het werk dat hij heeft gedaan. Hij omschrijft zichzelf als iemand die veel dingen heeft gezien. Die aan het leven heeft geproefd, die alles heeft uitprobeernd. Maar hij zegt: Alles is leegte, en najagen van wind. Alles gaat maar door. Alles is vermoeiend, er is niets nieuws onder de zon.

¹⁷Ik kreeg een afkeer van het leven. Elke bezigheid onder de zon ging me tegenstaan, want het is niet meer dan lucht en najagen van wind. ¹⁸Van alles waarvoor ik me had afgebeuld onder de zon kreeg ik een afkeer. Ik zou het moeten achterlaten voor mijn opvolger, ¹⁹en wie zou kunnen zeggen of hij wijs of dwaas zou zijn? Toch zou hij de macht verwerven over alles wat ik met mijn wijsheid had bereikt. Ook dat is enkel leegte. ²⁰Vertwijfeling beving me over alles wat ik had verworven en waarvoor ik had gezwoegd onder de zon. ²¹Ook al is een mens bij alles wat hij heeft bereikt bekwaam te werk gegaan, met wijsheid en kennis van zaken, hij moet het iemand geven die er niets voor heeft gedaan. Ook dat is niets dan leegte en een uiterst kwade zaak. ²²Welk voordeel heeft de mens van alles wat hij moeizaam heeft verworven? Hij jaagt het na en zwoegt ervoor onder de zon, ²³maar alle dagen van zijn leven brengen hem verdriet, alles wat hij onderneemt brengt hem niets dan smart. Zelfs 's nachts vindt hij geen rust. Ook dat is leegte. ²⁴Het is daarom nog maar het beste voor een mens dat hij zich aan eten en drinken te goed doet en volop geniet van alles wat hij moeizaam heeft verworven. En ook dat, zo heb ik ingezien, is in de hand van God.

- Prediker 2:17-24

Prediker stelt de vraag: waar is dat harde werken goed voor?

- Wat levert je werk/studie jou op?
- Wat kost je werk/studie jou?
- De mens zwoegt hard, maar al dat werken lijkt maar weinig op te leveren. Zelfs 's nachts heeft de mens geen rust, zegt Prediker. Herken je daar iets van? Wanneer bijvoorbeeld?
- Wat is volgens Prediker een goede manier om met werken en geld om te gaan?
- Wat vind je daar zelf van?
- Hoe zou je dat in je eigen leven toe kunnen passen?

Volgens Prediker is je leven leeg als je alleen maar oog hebt voor je werk. Je zoekt naar vervulling, maar vindt het niet. Maar wat kun je daar tegenover zetten?

Soms kan het voelen alsof je tekort schiet. Omdat je niet aan het 'perfecte' plaatje voldoet. Door iets wat je overkomt. Doordat je niet in alles slaagt waarop je hoopte. Het leven is niet maakbaar. Je kunt niet alles in de hand hebben. Maar je mag je wel aanvaard weten. Aanvaard door anderen, door mensen die dichtbij je staan. En aanvaard door God. Want je bent door Hem geliefd.

- Wat denk je dat God van jou verwacht?

Jezus zegt in Mattheüs 11:28-30:

²⁸*Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven.*

²⁹*Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden,* ³⁰*want mijn juk is zacht en mijn last is licht.'*

Als je naar mij komt, zul je werkelijk rust vinden, zegt Jezus.

-Wat betekenen deze woorden van Jezus voor jou?

-Hoe kan je geloof in God jou helpen om je niet te laten bepalen door wat anderen van je vinden?

Afsluiting: tekst van het lied 'Veilig rustend in Uw armen':

O, hart vol zorg, wat drukt je neer?

Is het de last die je opneemt telkens weer?

Geef Hem je lasten, want Hij is trouw.

Jezus Zelf, Hij zorgt voor jou.

Jezus zelf, Hij zorgt voor jou.

Er is geen last te zwaar, die Hij niet dragen zou.

Geef Hem je zorgen, want Hij is trouw;

en geloof in zijn liefde ook voor jou.

O hart vol angst, wat buigt je neer?

Bedenk in tijd van beproeving des te meer:

Geef Hem je zorgen, want Hij is trouw;

Jezus Zelf, Hij zorgt voor jou.

Jezus zelf, Hij zorgt voor jou.

Er is geen last te zwaar die Hij niet dragen zou.

Geef Hem je zorgen, want Hij is trouw.

En geloof in zijn liefde, ook voor jou.

En ik prijs de grote Naam van Jezus.

Prijs de Heer, Hij heft mijn hoofd omhoog.

Prijs de Rots van mijn verlossing;

Al mijn dagen heeft Hij in zijn hand.

Samen een kerkdienst voorbereiden

- Hoe zou jij de Bijbel omschrijven?
- Op wat voor momenten lees jij uit de Bijbel? (Thuis, school, in de kerk)?
- Waarom doe je dat?
- Op welke manieren zou je uit de Bijbel kunnen lezen?
- Geloof je dat God kan 'spreken' door de Bijbel? Waarom wel/niet? En zo ja, hoe?

Een manier om uit de Bijbel te lezen: Lectio Divina

- We lezen de Bijbeltekst hardop
- We lezen de Bijbeltekst nog een keer hardop (rustig)
- We worden stil. Je leest de tekst nog een (of een paar) keer, en onderstreept één ding (een woord, een regel). Je denkt na: waarom blijft dit bij jou hangen?
- In de stilte probeer je te bidden/luisteren/nadenken over wat God door dit woord, deze zin tegen jou wil zeggen.
- We delen met elkaar: wat heb jij eruit gehaald? Wat zegt dit woord of deze zin jou?

Lukas 9:18-26 en 44-45

¹⁸Toen Jezus eens aan het bidden was en alleen de leerlingen bij hem waren, stelde hij hun de vraag: 'Wie zeggen de mensen dat ik ben?'¹⁹Ze antwoordden: 'Johannes de Doper, maar anderen zeggen Elia, en weer anderen beweren dat een van de oude profeten is opgestaan.'²⁰Hij zei tegen hen: 'En wie ben ik volgens jullie?' Petrus antwoordde: 'De door God gezonden messias.'²¹Hij beval hun op strenge toon dat tegen niemand te zeggen.²²Hij zei: 'De Mensenzoon zal veel moeten lijden en door de oudsten, de hogepriesters en de schriftgeleerden worden verworpen en gedood, maar op de derde dag zal hij uit de dood worden opgewekt.'

²³Tegen allen zei hij: 'Wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen en dagelijks zijn kruis op zich nemen en mij volgen.²⁴Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen; maar wie zijn leven verliest omwille van mij, zal het behouden.²⁵Wat heeft een mens eraan als hij de hele wereld wint, maar zichzelf verliest of schaadt?²⁶Wie zich schaamt voor mij en mijn woorden, zal merken dat de Mensenzoon zich ook voor hem schaamt, wanneer hij komt in de stralende luister die hemzelf, de Vader en de heilige engelen omgeeft.

(...)

'Onthoud wat ik tegen jullie zeg: de Mensenzoon zal aan de mensen uitgeleverd worden.'⁴⁵Maar ze begrepen deze uitspraak niet; de betekenis bleef voor hen verborgen, en ze durfden hem niet naar de zin van die uitspraak te vragen.

In gesprek over de dienst

Stel, je zou een preek horen over deze tekst:

- Welke vragen zou jij aan de predikant willen stellen?
- Wat uit deze tekst zou volgens jou echt naar voren moeten komen?
- Wat uit deze tekst is van toepassing op jouw eigen leven? Kun je daar voorbeelden bij bedenken?

- Waar daagt de tekst jou uit?
- Wat vind je moeilijk aan deze tekst?
- Wat haal je zelf uit deze tekst?

De kerkdienst

Hieronder zie je een 'orde van dienst', de opzet van de kerkdienst.

-Als je zelf de dienst mocht vormgeven, hoe zou je dat doen? Qua gebeden, liederen, overdenking.

Welkom door ouderling van dienst

Aanvangslied:

Stil gebed, bemoediging en groet

Lied:

Gebed

De kinderen gaan naar de kindernevendienst

Lied:

Lezing:

Lied:

Lezing:

Lied:

Overdenking

Lied:

Dankgebed en voorbede, stil gebed, Onze Vader

Inzameling van de gaven

Slotlied:

Zegen, gevolgd door 3x gezongen 'amen'

Geloven doe je samen!?

Vanavond gaan we het hebben over het thema: Geloven doe je samen!? Is geloven iets wat je alleen kunt? Of heb je daar anderen voor nodig? Waarom? En hoe kan dat eruit zien? (We zingen eerst een lied met elkaar: Opwekking 705).

Net zoals toen we het hadden over de Heilige Geest willen we beginnen door een woordveld te maken rond het woord 'kerk'. Waar moet jij aan denken bij dat woord? Wat voor beeld heb jij bij de kerk?

Opdracht: we maken een woordveld

2. Achtergrond

Bij een kerk moet je al gauw denken aan een gebouw. Of aan een kerkdienst. Toen de kerk er net was, werd hij 'ekklesia' genoemd. Dat is oud-Grieks voor 'bijeenkomst'. Christenen kwamen bij elkaar om hun geloof met elkaar te delen en te vieren. Er werd gezongen, uit de Bijbel gelezen. Eerst uit het Oude Testament, en later ook uit de brieven van Paulus en uit de evangeliën, de verhalen van Jezus die waren opgeschreven.

Vraag:

Heb je er wel eens over nagedacht waarom christenen 'christenen' genoemd worden? Wat zegt die naam volgens jou?

Christenen werden het eerst 'mensen van de weg' genoemd. Zoals in Handelingen 9:
Intussen bedreigde Saulus de leerlingen van de Heer nog steeds met de dood. Hij ging naar de hogepriester met het verzoek hem aanbevelingsbrieven mee te geven voor de synagogen in Damascus, opdat hij de aanhangers van de Weg die hij daar zou aantreffen, mannen zowel als vrouwen, gevangen kon nemen en kon meevoeren naar Jeruzalem.

"Mensen van de weg" – dat betekent: mensen die Jezus wilden volgen. Die 'op weg' gingen achter hem aan. Als je geloofde betekende dat vaak ook dat je 'op weg' was. Want de eerste christenen werden zwaar vervolgd. Onder andere door Paulus, een Joodse man, die later bijzonder genoeg zelf christen is geworden.

Het woord 'christen' komt als eerste voor in Handelingen 11

Hierna vertrok Barnabas naar Tarsus om Saulus te zoeken, en toen hij hem gevonden had, nam hij hem mee naar Antiochië. Een heel jaar lang kwamen ze met de gemeente daar bijeen en gaven ze onderricht aan tal van mensen. Het was in Antiochië dat de leerlingen voor het eerst christenen werden genoemd.

De eerste christenen kwamen niet bij elkaar in kerken. Wist je dat de eerste kerk pas is gebouwd in de 3^e eeuw na Christus? Daarvoor kwamen ze bij elkaar in grote huizen van rijke mensen. Dat zet je ook wel aan het nadenken over wat een 'kerk' is!

De eerste christenen hadden dan nog geen gebouwen: ze vormden wel een hele sterke gemeenschap. Dat lees je bijvoorbeeld in Handelingen 4:

De groep mensen die het geloof had aanvaard, leefde eendrachtig samen. Geen van hen beschouwde zijn bezittingen als zijn persoonlijk eigendom, want ze hadden alles gemeenschappelijk. De apostelen

bleven met grote kracht getuigen van de opstanding van de Heer Jezus, en God begunstigde allen rijkelijk. Niemand onder hen leed enig gebrek: wie een stuk grond of een huis bezat, verkocht het, bracht de opbrengst naar de apostelen en legde die aan hun voeten neer, waarna het geld naar behoefte onder de gelovigen werd verdeeld.

Vragen:

- Zou dat jou aanspreken, zo'n kerk zoals die van de eerste 'christenen'? Waarom wel/niet?
- Herken je het in je eigen kerk (of die waar je vroeger naartoe ging) dat mensen een gemeenschap met elkaar vormen?
- Wat zou onze kerk hiervan kunnen leren?
- Christen zijn betekent eigenlijk 'volgeling van Jezus Christus'. Wat betekent het volgens jou om Jezus te volgen?

2. Geloven doe je samen!?

Vraag:

- Heb je elkaar nodig om te geloven?

Er zijn verschillende manieren om tegen 'christen zijn', tegen geloven aan te kijken. Als je het alleen als een wereldbeschouwing ziet, als iets verstandelijks, een overtuiging, en dat je de keuzes die je maakt daarop baseert, dan kun je zeggen: nee, je hebt elkaar niet nodig.

Maar toch zegt Jezus in Mattheüs 18:20: *waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.*'

Waarom zegt hij dat? Omdat je samen beter kunt bidden? Omdat hij niet bij je is als je alleen bent? Nee, natuurlijk niet. Maar je kunt wel veel aan elkaar hebben. En God is een God van relaties. Hij gaat een relatie met ons aan, deelt zijn leven met ons. En hij hoopt dat wij dat leven ook met elkaar delen. Je zou kunnen zeggen: je geloof is te kostbaar om helemaal voor jezelf te houden. Om niet iets mee te doen, samen met anderen.

Waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden. Het is een belofte die Jezus doet. Als je vanuit je geloof samen bent, ben je niet alleen met elkaar, maar is God er ook bij. Dat is wat kerk-zijn is. Je deelt je leven en je geloof met elkaar. Je zoekt samen naar Gods aanwezigheid. Niet omdat het moet, maar omdat het waardevol is.

Vraag:

- Wat vind je van dit perspectief op kerk-zijn? Helpt het je om op een andere manier naar 'de kerk' te kijken?

3. Een kerk met hele verschillende mensen

Eugene Peterson, een Amerikaanse predikant, vertelde eens dat hij net begon als predikant. In zijn gemeente kwam hij verschillende mensen tegen. Er was een echtpaar dat niet gelovig was opgegroeid, maar die eens een Bijbel hadden gestolen uit een motel, en ze waren daarin gaan lezen. Er was een man die altijd in slaap viel tijdens zijn preken op zondag. Er was een vrouw die ontzettend graag voorin de kerk wilde zingen, maar die erg vals zong, en dat durfde niemand tegen haar te vertellen.

Ik vind een van de mooiste dingen aan een kerk, dat je niet met allemaal perfecte mensen bij elkaar bent. Soms is dat lastig. Als er grote ruzies ontstaan over onbenullige dingen. Maar over het

algemeen is het juist iets moois. Je bent heel verschillend, en toch deel je met elkaar dat je in God gelooft.

Paulus beschrijft dat heel mooi in 1 Korintiërs:

Vrienden, God heeft jullie uitgekozen. Denk eens terug aan het moment dat jullie gingen geloven. Jullie waren toen geen belangrijke mensen. Jullie vielen niet op door jullie wijsheid, en jullie waren ook niet machtig of rijk. Maar God heeft juist mensen uitgekozen die in deze wereld 'dom' of 'zwak' genoemd worden.

Later, in hoofdstuk 12, vergelijkt hij de kerk met een lichaam:

Een lichaam bestaat dus uit veel delen, en al die delen zijn verschillend. Want als ze allemaal hetzelfde waren, zouden ze nooit met elkaar één lichaam kunnen vormen.

Het oog kan niet tegen de hand zeggen: 'Ik heb je niet nodig.' En het hoofd kan niet tegen de voeten zeggen: 'Ik heb je niet nodig.' Nee, natuurlijk niet! Sommige delen van het lichaam lijken minder belangrijk, maar we hebben ze toch echt nodig.

-Waarin zou jij je het meeste thuisvoelen? In een kerk waarin iedereen 'perfect' is, of juist in een kerk waarin mensen allemaal hun eigen eigenaardigheden hebben? Waarom?

4. Verschillende manieren van kerk-zijn

Tot slot wil ik met jullie in gesprek over verschillende manieren waarop je kerk kunt zijn.

Vragen:

-Welke van de volgende stromingen herken je? Protestants (Gereformeerd/Hervormd); Rooms-Katholiek; Evangelisch; Baptisme; Gereformeerd Vrijgemaakt; Christelijk Gereformeerd; Leger des Heils.

-Waarin verschillen deze kerken? En wat delen ze juist allemaal met elkaar?

-In wat voor kerk zou jij je thuis voelen? In een grote gemeente, of juist in een kleine kerk of gemeenschap?

Afsluiting

Ik ben-uitspraken van Jezus

Waarschijnlijk weet je al best het een en ander over Jezus. Je weet dat hij geboren is, dat hij leefde. Dat hij uiteindelijk gekruisigd is. En is opgestaan uit de dood.

Waarschijnlijk ken je veel verhalen over hem. Wonderen die hij heeft gedaan. Mensen die hij heeft ontmoet.

Vanavond gaan we kijken naar wie Jezus is, aan de hand van wat hij zegt over zichzelf. Uitspraken die beginnen met: Ik ben... Zulke uitspraken komen vooral voor in het Bijbelboek Johannes.

Maar voor we gaan beginnen willen we eerst kijken naar een filmpje dat het leven van Jezus beschrijft via een Twitter-account:

<https://www.youtube.com/watch?v=Up0FkeRAtPQ>

“Ik ben...”

We lezen verschillende Bijbelgedeeltes waarin Jezus iets over zichzelf zegt. Het gedeelte wordt eerst voorgelezen. Lees het daarna voor jezelf nog eens door. Zet een plusje bij iets dat je aanspreekt, een minnetje bij iets dat je niet aanspreekt en een vraagteken bij iets dat je niet begrijpt (als één of twee van de drie niet voorkomt, is het geen probleem).

Johannes 6: Ik ben het brood dat leven geeft

Toen vroegen ze: ‘Welk wonderteken kunt u dan verrichten? Als we iets zien zullen we in u geloven. Wat kunt u doen? Onze voorouders hebben immers manna in de woestijn gegeten, zoals geschreven staat: “Brood uit de hemel heeft hij hun te eten gegeven.”’ Maar Jezus zei: ‘Waarachtig, ik verzeker u: niet Mozes heeft u het brood uit de hemel gegeven, maar mijn Vader; hij geeft u het ware brood uit de hemel. Het brood van God is het brood dat neerdaalt uit de hemel en dat leven geeft aan de wereld.’ ‘Geef ons altijd dat brood, Heer!’ zeiden ze toen. ‘Ik ben het brood dat leven geeft,’ zei Jezus. ‘Wie bij mij komt zal geen honger meer hebben, en wie in mij gelooft zal nooit meer dorst hebben.

Uitleg: de mensen vragen Jezus om een wonderteken. Ze zeggen: toen we in de woestijn waren, gaf Mozes ons manna. Brood dat ervoor zorgde dat we niet verhongerden.

Jezus zegt: niet Mozes gaf het, maar God.

En dan zegt hij iets over zichzelf.

-Wat zegt Jezus precies over zichzelf?

-Wat zou Jezus daarmee willen zeggen: ik ben het brood dat leven geeft?

De mensen verlangen naar een wonder. Maar eigenlijk zegt Jezus: ik ben dat wonder. God heeft mij gegeven, om leven te geven aan de wereld.

-Wat vind je van die uitspraak? Pretentieus, of zit er wel wat in?

In het filmpje zagen we dat veel mensen Jezus ‘ontvolgden’. Dat gebeurde ook na deze uitspraak: mensen vonden het moeilijk te accepteren dat Jezus zichzelf vergeleek met God.

-Wat vind jij ervan dat Jezus zichzelf vergeleek met God?

Johannes 10: Ik ben de goede herder

Jezus zei: 'Waarachtig, ik verzeker u: ik ben de deur voor de schapen. Wie vóór mij kwamen waren allemaal dieven en rovers, maar de schapen hebben niet naar hen geluisterd. Ik ben de deur: wanneer iemand door mij binnenkomt zal hij gered worden; hij zal in en uit lopen, en hij zal weidegrond vinden. Een dief komt alleen om te roven, te slachten en te vernietigen, maar ik ben gekomen om hun het leven te geven in al zijn volheid.

Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen. Een huurling, iemand die geen herder is, en die niet de eigenaar van de schapen is, laat de schapen in de steek en slaat op de vlucht zodra hij een wolf ziet aankomen. De wolf valt de kudde aan en jaagt de schapen uiteen; de man is een huurling en de schapen kunnen hem niets schelen. Ik ben de goede herder. Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen mij, zoals de Vader mij kent en ik de Vader ken. Ik geef mijn leven voor de schapen. Maar ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook die moet ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder. De Vader heeft mij lief omdat ik mijn leven geef, om het ook weer terug te nemen. Niemand neemt mijn leven, ik geef het zelf. Ik ben vrij om het te geven en om het weer terug te nemen – dat is de opdracht die ik van mijn Vader heb gekregen.'

-Wat zie je voor je bij een herder?

-Vind je dat beeld passen bij Jezus? Waarom?

-Wat blijft bij jou hangen als je deze tekst leest?

Johannes 14: Ik ben de weg, de waarheid en het leven

Wees niet ongerust, maar vertrouw op God en op mij. In het huis van mijn Vader zijn veel kamers; zou ik anders gezegd hebben dat ik een plaats voor jullie gereed zal maken? Wanneer ik een plaats voor jullie gereedgemaakt heb, kom ik terug. Dan zal ik jullie met me meenemen, en dan zullen jullie zijn waar ik ben. Jullie kennen de weg naar waar ik heen ga.' Toen zei Tomas: 'Wij weten niet eens waar u naartoe gaat, Heer, hoe zouden we dan de weg daarheen kunnen weten?' Jezus zei: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij. Als jullie mij kennen zullen jullie ook mijn Vader kennen, en vanaf nu kennen jullie hem, want jullie hebben hem zelf gezien.'

-Wat zou Jezus bedoelen met: 'Ik ben de weg'?

-Wat zou hij van ons vragen?

"Ik ben de weg, de waarheid en het leven". Tegenwoordig houden wij er niet zo van, als iemand zegt: dit is de waarheid. Toch zegt Jezus van zichzelf dat Hij de waarheid is.

-Hoe komt de uitspraak: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven' op jou over?

-“Als jullie mij kennen, zullen jullie ook de Vader kennen”. Wat zou Jezus daarmee willen zeggen?

Johannes 15: Ik ben de ware wijnstok

1 'Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijnbouwer. 2 Iedere rank aan mij die geen vrucht draagt snijdt hij weg, en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit hij bij, opdat hij meer vruchten draagt. 3 Jullie zijn al rein door alles wat ik tegen jullie gezegd heb. 4 Blijf in mij, dan blijf ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vrucht dragen. Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in mij blijven. 5 Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in mij blijft en ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder mij kun je niets doen. 6 Wie niet in mij blijft wordt weggegooid als een wijnrank en verdort; hij wordt met andere ranken verzameld, in het vuur gegooid en verbrand. 7 Als jullie in mij blijven en mijn woorden in jullie, kun je vragen wat je wilt en het zal gebeuren. 8 De grootheid van mijn Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en mijn leerlingen zijn.

-Wat vind je van het beeld van de wijnstok? Met welke voorbeelden uit deze tijd zou je het kunnen vergelijken?

-Hoe ziet het eruit om 'in Jezus te blijven'?

-Hoe kun je dat vormgeven in je dagelijkse leven?

-Wat vind je van vers 7? Wat zou Jezus hiermee bedoelen?

-Wat vind je van het laatste vers?

Mattheüs 11: Ik ben zachtmoedig en nederig van hart

Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven. Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.'

-Wat vind je van deze uitspraak van Jezus?

-Wat wil Hij ermee zeggen, denk je?